

Kalifornijos lietuvis

"California Lithuanian" - A Monthly Journal

Volume III

JANUARY - 1948

Number 1

Nutarimas.

Lietuvos Taryba savo posėdyje vasario 16 d. 1918 m. vienu balsu nutarė kreiptis: į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybės šiuo pareiškimu:

Lietuvos Taryba, ^{taip} vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdama pripažintą tautų apsisprendimo teisę ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo mėn. 18-23 d. 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausomą demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

Drauge Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pamatus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti tiek galima graičiau sušauktas steigiamasis seimas, demokratiniu būdu visu jos gyventojų išrinktas.

Lietuvos Taryba pranešdama apie tai
vyriausybei, prašo pripažinti nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Vilniuje, vasario 16 d. 1918 m.

(Signatures)
D. J. Bismantas
J. Pionaitis
M. Dviržka
K. Binauskas
R. Dovydas
J. Radvila
D. J. Kaulys
J. Seimas
A. Smekta
J. Čiurlionis
J. Kaugaitis
A. Stulginskis
J. Vailionis
J. Vileišis
K. Sausys

LITHUANIA'S DECLARATION OF INDEPENDENCE

"CALIFORNIA LITHUANIAN"

LITHUANIAN CULTURAL JOURNAL

Subscription \$2.00 per Year—Honorary Subscription \$10.00

BUSINESS MANAGER

MRS. BERNICE STARK

1648 Ocean Ave., Santa Monica, California

PUBLISHER

"California Lithuanian" Association

("Kalifornijos Lietuvio" Biciuliai)

ANTHONY F. SKIRIUS - - - - - EDITOR

9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif. - PLymouth 4-1377

JOSEPH C. PETERS - - - - - ASSOCIATE EDITOR

2704 St. George St., Los Angeles 27, Calif. - SYcamore 40473

CONTRIBUTING EDITORS

J. BALTIS, PETER BOGIN, ANTHONY CELKIS, JEAN GRAZIS, J. GRAZIUNAS, REV. GEORGE JONAITIS, V. KAZLAUSKAS, REV. JOHN KUCINSKAS, ADELE KUCINSKAS, P. KIAULENAS, HE DY LANE, JULIA LIESIS, PROF. DR. K. PAKSTAS, PROF. DR. J. PUZINAS, STANLEY PALTUS, ALGIS REGIS, V. ROCEVICIUS, BERNICE STARK, MILTON C. STARK, BERNICE SKIRIUS, REV. JOHN TAMULIS, ANTHONY TAMULIS, FRED E. TRUMAN.

PADEKA GARBES PRENUMERATORIAMS

Nepaprastai esame dekingi siems "Kalifornijos Lietuvio" garbes prenumeratoriams:

Thomas Kasseles, Long Beach, California	\$10.00
Rev. N. Pakalnis, Brooklyn, N. Y.	\$10.00
Rev. Vito Martusevitch, Philadelphia, Pa.	\$10.00
Msgr. Ambotas, Hartford, Conn.	\$10.00
Mrs. E. Marks, Los Angeles, Calif.	\$10.00
Rev. J. Svagzdys, Brockton, Mass.	\$10.00

Naujuju Metu Linkejimai "K. Lietuviui"

Su dideliu džiaugsmu ir linkejimais dar laimingesniu Nauju Metu sveikinu "Kalifornijos Lietuvi," jo redaktorius, remejus ir skaitytojus, kuriu tiek daug pazistu. Su dideliu malonumu prisimenu pirmuosius lietuviskos parapijos zingsnius. Parapija ir laikrastis—didieji rysiai lietuviskumui islaikyti, ypac kai pastarasis pritaikintas ir idomus ne tik is Lietuvos atvykusiem, bet ir cia gimusiam jaunuoliui.

Povilas Labanaskas, Milwaukee, Wis.

* * * * *

O. LUZIENES PADEKA

Reiskiu sirdingiausia padeka ligoje mane aplankiusiems: dukterei Ella R. Smith, Julia Swyt, Barborai Tuynell, Magdelenai Stepp, Petronelei Rackus, M. Ser-eikienei, ir Onai Matakienei. Taip pat dekoju visiems tiems, kurie mane aplanke su laiskais. Mano sveikata stipreja su pagalba gero daktaro. Linkiu visiems "Kalifornijos Lietuvio" skaitytojams laimingiausiu Nauju Metu.

—Ona Luziene.

Aukos tremtiniu Spaudos Fondui.

Mrs. E. Marks, Los Angeles, Calif.	\$2.50
Jos Miksis, Michigan City, Indiana	5.00
Rev. Misius, Pittsburgh, Pa.	1.00
Jimmy Grinius, Los Angeles, Calif.	1.00
F. Ambrose, Los Angeles, Calif.	1.00
Alek Ivanauskas, Canada	1.50

NUOSIRDI PADEKA DAIL. V. RATUI

"Kalifornijos Lietuvio" leidejai reiskia nuosirdzia padeka dailininkui V. Ratui, "Ziburiu" savaitrascio Vokietijoje menines dalies redaktoriui, uz paruosima naujo musu zurnalo antgalvio.

—"K.L." Biciuliai.

PERTVARKYTA "K.L." REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA

1948 m. sausio 11 d. ivykes "Kalifornijos Lietuvio" Biciuliu susirinkimas pertarke "K.L." redakcija. Tas pertvarkymas buvo reikalingas sparciu tempu augant "K.L." skaitytoju skaiciui ir tobulinant turini. "K.L." lietuviska dali redaguos A. F. Skirius, o angliska dali-advokatas Jos. C. Peters (Petraitis). Administracijos pareigas sutiko eiti ponias Brone Starkiene.

"Kalifornijos Lietuvio" Biciuliu valdybon isrinkta pirm. Kun. J. Kucinskas, vice-pirm. A. Regis ir sek.-izd. B. Starkiene. Zurnalo leideju nuo siu metu pasirasys "K.L." Biciuliai.

DIDZIULIS VASARIO 16 DIENOS MINEJIMAS

Amerikos Lietuviu Tarybos Los Angeles skyrius

vasario 15 diena, sekmadieni, rengia.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBES 30 METU (1918-1948) SUKAKTIES MINEJIMA sitokia tvarka.

1). 11 val. St. Vibiana's Cathedral, Second and Main Str., iskilmingos pontifikalines Sv. Misios, kurias laikys J. E. Vyskupas T. Manning, D.D. Pamokslo sakys J. M. Loyolos Universiteto Rektorius Edvardas J. Whelan, S.J. Gieduos Lietuviu parapijos choras.

2). 12 val., tuoj po pamaldu, Patriotic Hall, 1816 S. Figueroa, iskilmingi pietus (kaina \$1.25).

3). 2val. P.M. toje pacioj saleje ivyks iskilmingas Nepriklausomybes Sventes minejimo aktas, dalyvaujant aukstiems sveiciams, kurie pasakys progai pritaikintas kalbas. Menine dali ispildys garsios dainininkes Mrs. Bartush-Swaggart ir Mrs. Janusaukskas ir Lietuviu parapijos choras. Iejimas tik 50 centu.

Kiekvieno garbingo lietuviu pareiga yra minejime dalyvauti ir savo auka paremti Lietuvos laisvinimo darba. Tad dalyvaukime patys ir atsiveskime savo draugus bei pazistamus.

—ALT Los Angeles Skyrius.

DRAUGIJU KORESPONDENTU DEMESIUI

Susirinkimu aprasymai ir pranesimai apie parengimus turi buti prisiunciami kas menesi iki 15 dienos. Kiekvienas klubas raginamas issirinkti nuolatini korespondenta. Visos tikrai lietuviskos patriotines, religines ir pasalpines draugijos bei klubai kvieciati rasyti. Jei kuris klubas ignoruos, tai veliau pilami smeiztai ir kaltinimai "viensaliskumu" "Kalifornijos Lietuviui" nelips.

VASARIO 16-JI IR MES

Visos tautos brangina savo laisve. Lietuviu tauta laimejo sau laisve per kancias ir pasisventima. Uz ka lietuviu tauta kencia niekas nezino, jokios kaltes ji neturi, joku svetimu zemiui ji neuzgrobe ir niekam karu negrasino. Visi lietuviai Vasario 16-ja diena brangina ir svenčia su iskilmingumu. Kas nemoka branginti laisves, tas nevertas jos. Musu tauta yra dirbtinai suskaldyta i dvi dali, bet dvasioje yra vieninga ir niekad taip nesijaute stipri, kaip dabar. Visu mintys ir darbai turi buti nukreipti, kad atstatytu laisva, nepriklausoma ir demokratiska Lietuva, o tokia tevyne visi norime matyti ir i ja sugrizti. Sios idejos visus mus jungia ir jau pusiau diktatorinio rezimo niekada negalime prileisti, nes mazai valstybei tas per daug brangiai kainavo.

Musu tautos istorija labai plati ir garbinga, tai mes pelnytai galime didziuotis, bet taip pat ir pasimokyti, kad be demokratijos diktaturos panciai bus nuolat zvinginami. Siandien visi nuosirdziai pasizadekime, kad bendrom jegom atstatysime Lietuva didele ir garbinga, kur asmens laisve ir tautos gerove bus auksciau statomi uz politinius uzsimojimus, bet teisetai isrinkta vyriausybė bus visada gerbiama ir visos tautos palai-koma. Primesta valdzia ir mazumos imperatyvas bus paniekinti, kaip kad ir iki siol kad buvo. Visos tautos siandien siekia laisvos demokratijos, tad tikekime, jog ir mes susilauksime, bet bukime pasiruose ja sutikti ir mokekime ja branginti. Minkstesnio galvojimo zmones nuolat prikaisioja demokratinei santvarkai, bet tai kertama saka, ant kurios mes sedime. Mes jau pasimokeme ir, atrodo, nelesime jau tyciotis is tu ideju, kas zmones daro laimingesniais ir stipresniais del savo tevynes. Konkurencija tarp partiju buvo ir bus, tai kvaila kova, kas nori ta panaikinti, bet tai turi buti naudingas nuomoniui pasikeitimas ir garbingas lenktyniavimas, kaip daugiau tautai pasitarnauti. Visi kiti tautai leidziami nuodai turi buti jau dabar panaikinti ar ju veikimas paralizuos. Siandien musu tauta kencia nuo tu nuodu, kurie skiepijami prievartos budu marinant tauta, tai didziausias pasityciojimas is demokratines santvarkos!

Mes esame, kaip minejau, suskaldyti, bet visame zemes rutulyje yra lietuviu ir visi geros valios tautieciai brangina sia diena ir sirdyje jungia savo mintis su kitur gyvenanciais o ypac tevyneje kencianciais, kuriems atimtos net prigimtosios teises garantijos, o kad svesti sia diena-neleidzia ir pagalvoti. Galima kuna panciais sukaustyti, bet dvasios niekas nepajege sukaustyti. Mes zinom, kad ne vien iskilmes nulemia tautos laisve, bet nuolatine aktinga dvasine resistencija, kuri isauga i tikra kova, kada duodamas tautai zenklas. Kas ta zenkla duos, turime pasitiketi, o vieninga kova duos daug laimejimu. Kas norojo apgauti tautos laisva apsisprendima, tas siandien jau pasmerktas mirti. Ne grazus zodziai ir tautos migdymas, atnes laimejima, bet kova, vien kova del kilniuju idealu! Turime ir zmones, kuriems suteikta laikinoji teise pasaukti mus kovon, o cia jau dabar reikia ruostis, nes daznai buna ir netiketinumai. Kai laukiame dideliu ivykiu, o tai dar labiau turime sustiprint gretas. Kovos broliai veliau mokes ivertinti, kas atliko savo garbingas pareigas, ir kas tik kaisiojo stabdzius.

Ismokome vargti ir kenteti, tad galime pasitiketi, kad tokioje aplinkoje isauginome ir kilniu asmenybiu, kurios jau siandien visiems pasididziavima sukelia. Kiekvienas pilietis tautai brangus, tad sis samoningas visu veikimas, nukreiptas planingam tautos atstatymui,

1918 m. Vasario 16.

Tai ne jura iaudrinta tolyje uzia,
ne varpai tai siubuoja, ne bugnu, tai duziai,
ne Kestucio trimitai piliakalnus ardo,
nei sutvysko zaibai is pakilusio kardo,—

Tai minetina diena garbingo vasario
suskardeno lyg triubos sidabro ir vario,
ir lyg zaibo sublizgo spanginamas piuvis:
“Suzinoki, pasauli: jau laisvas lietuvis.”

Taip, lietuvis jau laisvas. Pajutes tai karta,
jis nun zino: gyventi vien laisveje verta,
ir niekam ne uz ka neuzleis jau tos laisves,
nors isplesti jai pragaras priesa pulkais ves.

Taip, lietuvis liks laisvas. I kova stos liutu.
nors jie jurom uztvintu, kalnais uzgriutu.

Paskandinti, prislegti, sutriuskinti gali
ir uzgrobti, pavergti, nuniokoti sali,—

Bet valia liks laisva. Dega dvasia kaip zibintas,
ir garbe, ir dainom kaip gelem apipintas.

Ezerai tvyuliuos, padavimais ir girios,
kad lietuvis per amzius liks laisvas, nors mires.

Taip, numirt sugebes kaip senoliai lietuvis.

Bet nedziaukites, priesai. Jisai dar nezuves,—
dar gyvens ir kovos, ir islaisvins Tevyne,
ir sugedins belaukiancia laidoti minia.

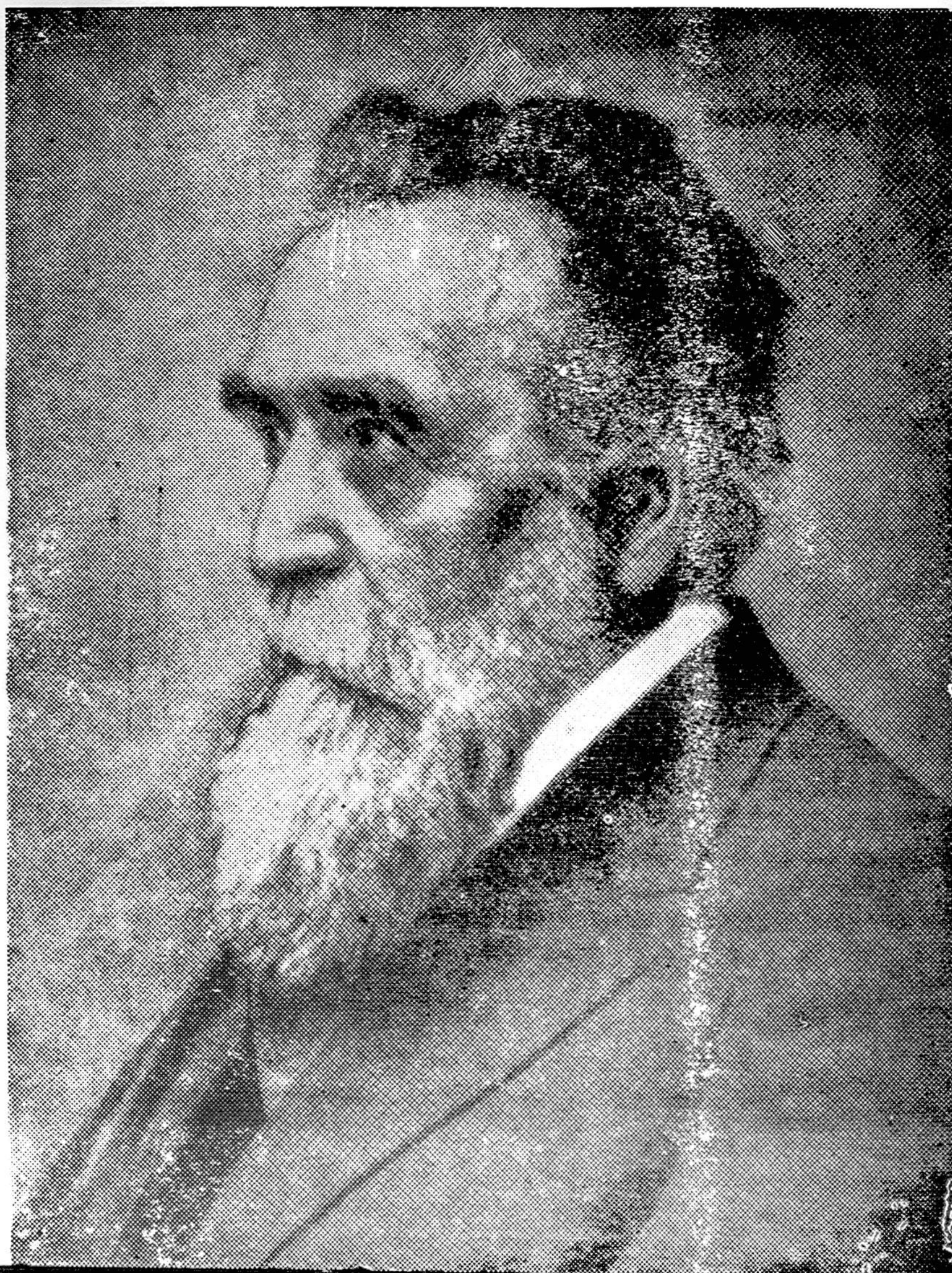
M. Vaitkus

duos geriausiu rezultatu. Tauta prisikels is kanciu ir pasityciojimu ir prazydes, kaip baltosios geles, tokia nekalta ir grazi, kaip naujagimio siela. Musu tautos mesianizmas yra begalo kilnus, kaip Dievas atsiunte palaima izraelio tautai, taip ir mes galime tiketis to, kai zemiskos jegos pasidaro per silpnos nugaleti piktaji siauba.

Kai nieksas kartuvese kabos, kai triumfo ir pargales marsa sugros, tada issklaidyti lietuviai tevynen zygiuos pasveikinti broliu, pasveikinti austancio ryto! Garbe didvyriams zuvusiems uz tevynes laisve.

Adv. Kazlauskas

DR. JONAS BASANAVICIUS—FATHER OF
LITHUANIA'S INDEPENDENCE

VASARIO 16-JI ISTORIJOŠ SVIESOJE

1918 mt. Vasario men. 16 d. Lietuvos Valstybes Taryba paskelbe LIETUVA - NEPRIKLAUSOMA VALSTYBE.

Vasario 16-oji—labai svarbus reiškinys kovoje dėl Lietuvos savarankiskumo ir laisvės. Noredami tai geriau suprasti, turime bent trumpai perzvelgti Lietuvos istoriją.

1385 mt. Jogaila sudaro Sąjungą su Lenkija ir, galima sakyti, nuo to laiko prasideda Lietuvos kova dėl savarankiskumo. Tiesa, Vytautas išlaikė Lietuvą stiprią ir galingą, bet su jo mirtimi prasideda Lietuvos smukimas. Vytautas nepaliko įpėdinių ir todėl kilo kivičiai dėl Lietuvos sosto. Lenkai stengėsi paimti Lietuvą savo globon, bet tam smarkiai priešinosi Lietuvos didikai. Svitrigaila buvo išrinktas Didžiuoju Lietuvos Kunigaikščiu be lenkų ponų žinios ir sutikimo. Tiesa, Svitrigaila neilgai teissilaukė D.L.K. vietoje, bet jo išrinkimas aiškiai parodė svetimiesiems, kad lietuviai nenori ir nesutinka būti svetimųjų valdomi.

1440 mt., žuvus D.L.K. Zigimantui, Lietuvos didikais krasto valdovu pasikvietė Jogailos sūnų Kazimierą. Lenkijos karaliui Vladislovui žuvus, 1444 mt. Kazimieras užima Lenkijos sostą. Taigi pagaliau išsipildė lenkų troškimai: Lietuva ir Lenkija buvo vieno valdovo valdomos.

Kazimierui valdant, Jonas Gostautas suredagavo Lietuvos Statutą. Buvo tai labai svarbus įstatymas Rytų Europos kulturai, bet dar svarbesnis jis lietuvių kovos dėl savo teisių ir savarankiskumo liudytojas.

(Noredami apsaugoti Lietuvą nuo svetimųjų užplūdimą lietuviai į Statutą įdėjo desni: Nei vienas svetimšalis neturi teisės tureti Lietuvoje dvarų, nei užimti aukštesnių valstybinių vietų.)

Mirus Kazimierui D.L.K. buvo pakviestas Kazimiero sūnus Aleksandras. Aleksandras buvo paskutinis atskiras Lietuvos valdovas. Jo broliui Lenkijos karaliui mirus, jis užima Lenkijos sostą ir nuo to laiko iki Respublikos žuvimo (1795 mt.) Lietuva ir Lenkija vieno valdovo valdomos. Lietuvos didikais, tuomet vadovavę valstybės gyvenimui, stengėsi išlaikyti krasto savarankiskumą.

1569 mt. Liubline sudaryta Unija. Liet. didikais tam smarkiai priešinosi, bet smulkioji bajorija traukė Unijos. Mat, juos viliojo Lenkijos bajorų „aukso laisvė.“

XVI šimtmečiu didieji Lietuvos savarankiskumo gynėjai buvo Radvilos. Vakaru Europoje sklinda naujos religijos: Liuterio ir Kalvino mokslai. Radvilos griežiai naujo ginklo—pakeisti Lietuvos religiją (Liet. ir Lenkija buvo katalikškos valstybės). Jie kviečia naujos tikybos skelbėjus, remia protestantų dvasininkų vadovaujamas mokyklas, spausdina protestantškas knygas. Ypatingu Kalvino mokslo remėju buvo Mykalojus Radvila Juodasis.

1572 mt. mirė Zigimantas Augustas—paskutinis Gediminaičių dinastijos valdovas. Jis nepaliko įpėdinių. Lenkai karaliumi išsirenka Prancūzijos karalaitę Henriką Valois. Lietuviai rinkimuose nedalyvavo. Naujam išrinktam karaliui jie pastatė savo reikalavimus ir pareikalavo, kad jei karalius nesutiks su jų pareikalavimais, jie nepripažins jo D.L.K. Henrikas Valois daug žadėjo, bet pažadų netesėjo. Liet.-Lenk. valdovų jis išbuvo vos viena žiema. Mat, mirus jo broliui Prancūzijos karaliui, jis grįžo į Prancūziją ir užėmė jos sostą.

Po jo valdovų buvo išrinktas Septinipilio Kunigaikštis Steponas Batoras. Ji renkant, lietuviai ir vėl pastatė savo reikalavimus. Steponas Batoras mego Lietuvą ir saugojo jos teises. Jam mirus, i Liet.-Lenk. sostą buvo daug kandidatų. Iš jų stipriausi buvo: Zigimanto Augusto sesers Kotrynos sūnus Zigimantas Vaza ir Austrijos kunigaikštis Maksimilijonas. Pajutė, kad pergale krypta į Zigimanto Vazos pusę, lietuviai prisistatė su savo reikalavimais. Be ko kito, jie reikalauja Lietuvos Statuto III-ios laidos patvirtinimo. Zigimantas bijodamas, kad lietuviai neparemtų jo priešininko patvirtina Statutą. (Buvo tai kiek papildytas Jono Gostauto redaguotas statutąs).

Zigimantas Vaza buvo Švedijos karalaitis, bet jo dėdė Karolis paglemžė jo sostą. Zigimantas pradeda karus dėl Švedijos sosto. Karai tęsiasi jo ir jo sūnų viespatavimų laikais 1655 mt. didesnės švedų kariuomenės grupės išiveržė į Lietuvą. Tada didysis Lietuvos Hetmonas—Jonas Radvila nutraukia visus ryšius su Lenkija ir 1655 mt. rugpjūčio mėn 17 d. (1655). Kėdainiuose pasirašo Lietuvos ir Švedijos Uniją. Tai sutartimi jis tikėjosi apsaugoti Lietuvą nuo švedų kariuomenės plesimų ir svarbiausia išgelbėti iš prazutingos Unijos su Lenk. Švedai sutarties nesilaikė, o 1656 mt. Nauju Metu diena Tikocino pilyje mirė Liet. teisių gynėjas Jonas Radvila. Liet. gi liko sąjungoj su Lenkija.

Paskutinis Vazų kilmės karalius—Jonas Kazimieras Vaza atsisakė nuo sosto. Valdovu buvo išrinktas lenkų didikų Mykolas Kaributas Visnaveckis. Jam viespataujant didžiule turkų kariuomene užpuolė Lenk. pietus. Lenkai praso pagalbą, tuo pasinaudodami liet. reikalauja, kad kas trečias seimas būtų saukiamas Lietuvoje. Tai ir vėl kovos dėl savarankiskumo pasireiškimo.

1772 mt. Rusija, Austrija ir Prūsija pirma karta apkarpė Lietuvą.—Lenk. žemes.

Pajutęs krasto nelaimę tuometinis krasto valdovas—Stanislovas Augustas Poniatovskis bando daryti kraste reformų ir tuo būdu gelbėti valstybę nuo prazuties. Susaukiamas seimas, kuris be pertraukos dirbo keturis metus. 1791 mt. gegužės 3 d. buvo paskelbta nauja konstitucija. Liet. ji buvo žalinga. Išlaikiusi savo santvarką, teises, vyriausybę, kariuomenę, atskiros kunigaikštijos vardą, dabar Liet. turėjo tapti Lenk. dalimi. Liet. Nepriklausomybės šalininkai tam priešinosi ir prisidėjo prie rusų organizuojamos Targovicos konfederacijos. 1793 mt. Vilniuje buvo sudaryta Laisvosios Lietuvos Kunigaikštystės Konfederacija.

1793 mt. Rusija ir Prūsija antrą kartą pasidalino Lietuvą.—Lenk. žemėmis, o 1795 mt. Rusija, Austrija ir Prūsija galutinai panaikino Lietuvą.—Lenk. valstybę. Lietuviai kartu su lenkais kovoje prieš prapaudą 1794, 1831 ir 1863 mt. sukilimuose.

“PORTRAIT PAINTER”—BY VYT. KASIULIS

19 amz. vidury padetis Liet. keiciasi. Tautos gyvenimui ima vadovauti is valstieciu tarpo kile inteligentai. Jie uzima didiku ir bajoru vieta, kurie pasipuose svetimomis plunksnomis svetimus dievus garbino. Nauju vardu vedama, mirčiai paskirta tauta ima kelti galva. "Ausros," "Varpo," "Tevynės Sargo," "Apzvalgog" ir kitu kaikrasciu isjudinta Liet. ruosiasi naujam gyvenimui.

1905 mt. revoliucija pajudino caristines Rusijos pamatus. Pajute tai, Lietuvos sviesuoliai susauke Vilniuje pasitarima, kuris buvo pavadintas Didziuoju Vilniaus Seimu. Jame dalyvavo 2000 atstovu. Jie reikalavo, kad Liet. butu suteikta Autonomija-Savyvalda. Caro valdzia sukilima numalsino. Taciau daug kur ji turejo nusileisti. Taip Vilniaus Seimo reikalavimai nebuvo ivykdyti, bet buvo leista mokyklose destyti tikyba liet. kalba, steigti privacias mokyklas su liet. destomaja kalba, kurti svietimo ir kulturos organizacijas. Dabar jau Liet. ruosiasi laisvam ir nepriklausomam gyvenimui.

1814 prasidejo Did. Karas. Griuva didziosios valstybes ir kyla naujos.

Pagaliau ir Lietuvos laisves valanda ismuso.

1918 mt. VASARIO men. 16 d. VILNIUJE LIETUVOS VALSTYBES TARYBA paskelbe pasauliui, kad LIETUVA-LAISVA ir NEPRIKLAUSOMA VALSTYBE.

Tarybos pirmininku buvo Antanas Smetona (Paskutinysis Liet. Prezidentas) Nepriklausomybes akta tarp kitu pasiraso ir Lietuvos laisves pranasas Dr. Jonas Basanavicius.

Paskelbus Nepriklausomybe Liet. vargai ir kovos del laisves nepasibaige: kraste siaute vokieciu armijos likučiai, is rytu skverbese bolsevikai, i Liet. laisve kesinosi ir jos pietu kaimynai, buve sajungininkai - lenkai.

Narsus kariai apgyne teviskes laukus ir is karo griuvėsiu kilo nauja tevyne.

Per 22 laisvo ir nepriklausomo gyvenimo metus lietuviai irode, kad jie buvo subrende valstybiniam gyvenimui.

Visoje valstybeje ivestas savas pinigais, litas, labai branginamas ir uzsienyje. Padaryta zemes reforma: isdalyta dvarai. Kaimai isskirstyti vienkiemiais. (Prie pat demarkacijos linijos dar buvo like reziu). Sodybos pasipuose naujais pastatais. Ukininkui i pagalba jau daug kur atejo masinos.

Lietuva-zemes ukio krastas ir todel visa jos prekyba

ir pramone buvo paremta zemes ukiu. Lietuvos grūdus i uzsieni eksportavo "Lietukis." Mesos apdirbimu ir eksportu rupinosi "Maistas." Pieno dirbiniais - Pienocentras." Audiniu didziausi fabrikai buvo: "Drobe", "Kauno Audiniai" ir Plunges drobiu fabrikas. Cukraus gaminimu rupinosi "Lietuvos Cukrus" bendrove. (cia reikia pazymeti, kad Liet. cukraus fabrikai buvo vieni is moderniausiai irengtu cukraus fabr. Europoj).

Odos pramonej labiausiai iskiles buvo Siauliu miestas, turedamas net 3 odos fabrikus. Batu gamybos centras irgi buvo Siauliai. Ten buvo didziausias avalynes fabrikas "Batas."

Lietuva jau prasidejusi isigyti prekybos laivus, kad pati galetu isvezioti savo prekes.

Visame kraste buvo praplestas gelzkeliu susisiekimas, tiesiami plentai ir vieskeliai.

Ypatingai dideli suoli pirmyn Liet. buvo padariusi svietimo srity. Buvo gerai organizuotas pradzios mokyklų tinklas. Kiekviename dides niame mieste veike gimnazija. Mazesniuose miesteliuose veike progimnazijos Visame kraste buvo daug amatu ir siaip specialiu mokyklų.

Aukstosios mokyklos buvo: Kaune—Universitetas atgavus Vilniu, dalis universiteto persikele ten.) Dotnuvoje—Zemes Ukio Akademija Klaipėdoj—Prekybos ir Pedagoginis Institutai, Kaune—Meno Mokykla, Kedainiuose—Matininku mokykla, Kaune, Klaipėdoj—konservatorijos.

Mokyklų pastatai daugumoj buvo nauji, moderniai ivengti. Naujai statomos Medicinos Fakulteto Klinikos Kaune turejo buti pavyzdziu musu kaimynam. (to neirodem—uzejes karas planus suarde).

Lietuva turedama vos 3 milijonus gyventojų turejo 2 operas: Kaune ir Klaipėdoj (veliau Vilniuj). Paskutiniu laiku teatro grupes buvo veik visuose didesniuose miestuose.

Visas krastas puosesi naujais, graziais pastatais. Anglu pasiuntinys Lietuvai. Harrison sako, kad Kauno pastatai isdidziai galetu stoveti Europos didmiesciuose. (Lithuania - Past and Present by Harrison).

Lietuva yra Europos kryzkelej ir musu kaimynai nelaidzia mums ramiai gyventi.

Siemet 30-a karta minesime 16-aja Vasario. Lietuvoj priesai seimininkauja. Taciau jie negales pavergti lietuvio. Simtmeciais kova uz lasve ir nepriklausomybe vedes, lietuviai tik laisvoj tevyneje tenurims.

—J. L.

LITHUANIA'S COUNCIL OF INDEPENDANCE WHICH FORMULATED LITHUANIA'S DECLARATION OF INDEPENDENCE ON FEBRUARY 16, 1918

Geografinė Lietuvos Padėtis ir jos istorinė raida yra du labai svarbūs faktoriai, kurie padėjo suformuoti ukiskąją Lietuvos veidą. Lietuva, budama kryžkeleje tarp didžiųjų Vakarų ir Rytų valstybių, dažnai buvo karo arena kaimynams vokiečių, rusų bei lenkų tautoms. Vieni jų veržėsi prie Baltijos jūros neužsalančių uostų, kiti kitokiais imperialistinėmis užmacijomis karui naikino Lietuvos ūkį. Nespedavo krastas atsigriebti nuo praužusių karo audrų, kai kiti karai vel užklupdavo. Kai 1790 m. Lietuva neteko savo politinės nepriklausomybės ir tapo Rusų Imperijos vakarų užkampis, tada jos ekonominis gyvenimas visai apmire. Caristinė Rusija samoningai stengėsi lietuvių tautą ir kultūriškai ir ekonomiskai slopinti. Kai visur Rusijoje jau devynioliktojo amžiaus antroje pusėje dygo fabrikai, augo imonės, ilgo geležinkelio sakos, Lietuvos ūkis vos rodė gyvybės ženklų. Rusai gerai suprato, kad pirma reikia tautą ekonomiskai nuslopinti, o tada tautinis ir dvasinis pajėgumas pats palus. Lietuviams nebuvo leista isigyti didesnių nuosavybių, net kiek pelningesnių laisvųjų profesijų žmonės negalėjo savajame kraste verstis praktika ir buvo siunčiami į Rusijos gilumą.

Kilo pirmasis pasaulinis karas. Didžiųjų pasaulio valstybių - J. A. V., Anglijos ir Prancūzijos - paleistieji laisvo apsisprendimo sukiai, jiems igyvendinti teikta parama ir Lietuvos savanorių krauju atpirkta nepriklausomybė išjudino Lietuvos ūkį iš mirties tasko. Sunaikios buvo pirmosios nepriklausomo gyvenimo dienos. Vos pora metalų apdirbimo fabrikų Kaune, odu apdirbimo imonės Šiauliuose, keliolika didesnių malūnų bei bravorų ivairiose Lietuvos vietose, vos keli simtai kilometrų geležinkelio, neisbrendami keliai, isgriauti miestai, isdegintos sodybos - tai buvo visas palikimas pradedant nepriklausomojo gyvenimo periodą. Bet visa tauta visomis jėgomis kibo į atstatymo darbą. Griebta visos gyvenimo sakos, nepamirsta nei ekonominio gyvenimo. Besikuriančiai naujai valstybei buvo reikalinga lesų. Užtrauktos kelios užsienio ir vidaus paskolos, kurių suma iki 1927 m. sudarė 8,5 mil. litų. Sugrįžė is užsienio turtingesnieji lietuviai steigė imones, pirkė is svetimtauciu ūkius, organizavo bendroves. Ypatingai dideli vaidmenį čia suvaidino Amerikos lietuviai, kurie, atgavus nepriklausomybę, su kapitalais sugrįžo savo senojon tėvynen arba, ir ten gyvendami, visokiausiais būdais ją remė. Vien Lietuvos laisvės paskolos s-ton gauta is Amerikos lietuvių 18,5 mil. litų. 1922 m. ivesta savoji lito valiuta / vienas litas lygus 0,150-462 gr. gryno aukso arba *,1 Amerikos aukso doleriu /, kuri viena is nedaugelio valiutų Europoje per visas ekonomines krizes isliko pastovi ir nenuvertinta. Valiutos pastovumas ir tvirtumas laidavo musu pasitikėjimą užsienyje, sudarant prekybines sutartis bei atliekant ivairiausias prekybines tranzakcijas. Ekonominis Lietuvos gyvenimas isjudejo is mirties tasko.

Lietuva, budama beveik isimtinais žemės ūkio / žemės ūkiu vertėsi 79,4%, pramone 8,7%, prekyba ir susisiekimu 3,3% ir kitomis profesijomis 8,6%, pirmutiniu uždaviniu pasistatė atstatyti ir tinkamai ispleťoti žemės ūkį. Pravesta žemės reforma, kuri neracionaliai naudojamus dvarus isdalino prie žemės ūrisirisusiems ūkininkams, sukuriant tuo būdu 34.925 naujus ūkius. Lietuva tapo vidutiniu ir smulkiu žemės ūkiu krastas, nes 33% sudarė nuo 10-20 ha ūkiai, 27% nuo 5-10 ha ir 19% nuo 20-50 ha. Pravesta melioracija, nusauginant 416 tukstanciu ha ir investuojant į tą darbą per 40 mil. litų. Per kursus, paskaitas, per spaudą, per ivairius punktus bei ratelius, per kooperaciją ūkininkai buvo

raginami ir mokomi geriau trestyti laukus, ivesti geresnės sejomainas, racionaliau isnaudoti kiekvieną žemės pedą. Padarytos pastangos Lietuvos derliu labai pakėlė ir priartino prie vidutinio Europos derliaus, pav., vidutinis derlius per 1937/8 m. is vieno ha dvigubais centrų sudarė: kviečiai 13,95; rugiai 11,9; miežiai 12,7; avizos 11,45; bulvės 124,95; cukriniai runkeliai 201,00, linų pluostas 3,4. Kai caristinės Rusijos valdymo laikotarpy dažnai Lietuvos gyventojai neissiversdavo savo maisto produktais, tuo tarpu pirmojo nepriklausomojo gyvenimo desimtmety susidarė dideli pertekliai, kuriuos galėjo eksportuoti užsienin. Turint galvoje, kad kiekvienam gyventojui vidutiniskai per metus tekdavo 717,46 kg javų ir 904 kg bulvių suvartojimas / 1937/8 m. 615.350 dvigubų centneriu/. Isaugo ir gyvulių, ypatingai raguocių skaičius, kuri is 604.000 1920 m. pasiekė 1.304.000 1932 m. Pakelta pieno, sviesto, surio, kiausinių, gyvų kiaulių, bekono produkcija. Užsienin eksportuota:

	1924 m.	1937 m.
sviesto	524 tonos	15.058 tonos
gyvų kiaulių	43.537 vienetai	137.674 vienetai
bekono		10.518 tonu

Prasidėjo gyva užsienio prekyba. Geresniam ir sklandesniam grūdų, mėsos, pieno produktų, linų eksportui buvo isteigtos didelės, suvaidinusios Lietuvos ekonominiame gyvenime lemiamą vaidmenį pusiau valdiskos, kooperatyvinės, akcinių bendrovių formoje bendrovės: LIETUKIS, MAISTAS, PIENOCENTRAS, LINAS, SODYBA. Ju uždavinys buvo surinkti is visos Lietuvos susidariusi perteklių, ji paruošti rinkai, perdirbti ir pasiusti į užsienį.

Tam reikalui kooperatyvų sąjunga Lietukis turėjo apie 20 savo skyrių, virs 100 kooperatyvų, 2 elevatorius, 19 standartinių grūdų sandelių. Lietukio prekybos objektai buvo, is vienos pusės, supirkti grūdus, bulves bei seklas, is kitos pusės, aprupinti ūkininkus vartojimo prekėmis bei ūkio padargais ir masinomis. Pasakutiniais prieš antrąjį pasaulinį karą metais /1937-9/ Lietukis buvo tiek issiplotes, kad apėmė beveik visas svarbesniasias prekybos sakas ir 1937 m. padarė per 70 mil. apyvartos. Vienas didžiausių Lietukio nuopelnų Lietuvos ūkiniame gyvenime yra tai, kad paruošė lietuvių prekybininkų kadra, kuris isėjo į savarankiską prekybinį gyvenimą.

Akc. B-ve MAISTAS buvo didžiausia ir tvirčiausia mėsos ir jos produktų gamybos bei eksporto imonė. Ji tiesiog per savo supirkimo punktus supirkdavo is ūkininkų gyvulius bei paukščius ir juos gyvus arba perdirbtus / kumpiai, bekonas, taukai, konservai / eksportuodavo į Angliją, Prancūziją, J. A. V., Palestiną, į Anglią bei Prancūzų kolonijas Afrikoje. Pav., 1939 m. pagal tarptautinį žemės ūkio metraštį is Lietuvos buvo eksportuota: / dvigubais centneriais / 23.450 galvėnų, 600 saldytų, konservuotų avienų, 18.550 kiaulienų, 103.350 bekono bei sudytytų kiaulienų. Visas mėsos eksportas ejo isimtinais per Maistą. Eksporto vertė, pav., 1936 m. buvo 43 mil. litų. Maistas turėjo penkis didžiulius fabrikus Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžy ir Taurageje, kuriose per dieną galedavo paskersti per 5.000 kiaulių.

Kooperatyvinių pieninių sąjunga PIENOCENTRAS apėmė apie 200 veikiančių kooperatyvinių pieninių, prie kurių buvo suorganizuota per 2000 grietinės nugriebimo punktų. Per 1937 m. ūkininkai pristatė per 400 mil. kg pieno, is kurio pagaminta per 16 mil. kg sviesto. Tais pačiais metais sviesto buvo eksportuota 15.058 tonos už 41 mil. litų. ir kiausinių 74 mil. vienetų 6 mil. litų.

Akc. B-ve LINAS pasistate sau uždavinį linus, kuriems Lietuvoje augti tinka ir žemė ir klimatas, ir gaunama rusis prilygsta geriausiu pasaulio linu, savo fabrikuose apdirbti ir kaip pusiau žaliavą arba pagamintus audinius eksportuoti arba isplatinti vietos rinkoje.

Kitos panašaus masto ir uždavinio bendrovės, kaip Sodyba, Lietuvos Cukrus, Lietuvos Muilas, Parama, Auto bendrovė taip pat inese dideli inasa į Lietuvos ūkinį gyvenimą.

Sios, ypačingai pirmosios keturios milžiniškos imonės padėjo Lietuvos produktams issikovoti tinkamas rinkas ir palankesnes bei pigesnes kainomis užpirkti Lietuvos ūkiui reikalingą žaliavą bei vartojimo prekių. Sios bendrovės, vyriausybės ir privatus asmens sudarė ir pagrindą Lietuvos prekybiniam laivynui, kuris jau 1939 metais sudarė keliolika prekybinių su didesniu kaip 1000 br. reg. tonu tonazų. Nuolatinis laivų susisiektimas su didžiausiais Europos miestais, kaip Londonas, Hamburgas, Amsterdamas, Roterdamas, Stetinas, Bremenas vyko is neužsalancio Klaipėdos uosto. 1937-38 metais per Klaipėdos uostą ejo beveik per 80 viso eksporto vertes atžv./ ir 70 importo vertes atžvilgiu/

Analizuojant, kokiomis prekėmis ir jų eksporto verte Lietuva buvo zinoma pasaulio rinkoje, gausime si vaizdą. 1937 m. buvo eksportuota:

1. Sviestas 19,88% už 41,4 mil litu
2. Rukytą, sudyta ir konserv. mėsa 11,62% už 24,2 mil litu
3. Linai ir pakulos 11,52% už 24,0 mil litu
4. Misko medžiaga 10,95% už 22,8 mil litu
5. Kiaulės 7,83% už 16,3 mil litu
6. Celiuloza 7,11% už 14,8 mil litu
7. Semenys 3,41% už 7,1 mil litu
8. Kiaušiniai 2,83% už 5,9 mil litu
9. Arkliai 2,35% už 4,9 mil litu

ir kitos smulkesnės pozicijos, kaip neisdirbtą odą, fanerą, dobilų seklos, svieži mėsa, galvijai. Jos metais is metu keitėsi, kaip keitėsi ir pati eksporto verte, pav., 1936 metais javų buvo eksportuota už 14,6 mil. litu arba tai sudarė 7,67 viso eksporto vertes, o 1937 m. tik už 1,6 mil. litu arba 0,77.

1920 m. eksporto verte sudarė 55,2 mil. lt.
1923 m. eksporto verte sudarė 146,8 mil. lt.
1930 m. eksporto verte sudarė 333,7 mil. lt.
1934 m. eksporto verte sudarė 147,0 mil. lt.
1937 m. eksporto verte sudarė 208,3 mil. lt.

Toks didelis eksporto, lyginant 1930 ir 1937 metus, sumazejimas ivyko del pasaulines ūkio krizes ir del Lietuvos užsienio prekybos pertvarkymo. Prieš 1930 m. didesne eksporto puse ejo Vokietijon. Del Lietuvos atžvilgiu vartotos Vokietijos politikos ir Lietuvos noro tapti nepriklausoma nuo vienos kurios valstybės, užsienio prekyba ispleto ir su kitomis Europos valstybėmis., ypačingai su Anglija, į kurią po 1934 m. ejo iki 50 ir daugiau procentu viso eksporto, sumazejant eksportui į Vokietiją.

(Bus Daugiau.)

MANO MIELAS

As laiskuti gulbei iduosiu,
Kai isleks ji rudeni tolyn.
Baltasparnei tyliai pasakysiu,
Kas giliausiai man smenga sirdin—
Ka broleliai vasaruze veike,
Kaip balavo brestanti rugiai . . .
Ak, zodeliai pasakyti permenki,
Reik su kanklen isdainuoti tai—
Pucia vejas ten nuo Jusu krasto,
Pucia diena, pucia nakti jis—
Kad galet jis pasaka pasekti
Tavo nuotykius ir visas paslaptis . . .
Ka veiki tiek dienu dienuziu,
Ar dar plaka man Tavo sirdis?
Gal paskendo priesaika juruzen,
Gal ulioji ten dienas—naktis . . .
Paziureki į ziedeli maza,
Savo laimei paaukojai du . . .
As sapnuoju vasaruze grazia,
Rudens vejas negi butum Tu?

—J. S.

(Sis yra žmonos laiskas ,rasytas is Lietuvos tremtiniiui vyrui, dirbanciam Kanados snieguotuose miskuose. Tai pirmas laiskas po triju metu nesirasymo ir nezinojimo, ar jis dar gyvas ir kur randasi?)

SCENE OF "BUMBULIS & DUNDULIS"—A PRODUCTION OF DISPLACED LITHUANIANS NOW IN GERMANY

KAIP SENAI GYVENA ZMONES LIETUVOJE

Prof. Dr. J. Puzinas

Kazin ar rasime pasaulyje bent viena tauta, kuri nesi-dometu savo krasto praeitimi, savo senteviu darbais. Kiekvienas zilosios senoves paminklas mus domina, vilioja. Visiems rupi atspėti praeities paslaptis. Ir kiek daug tu paslapčiu esama: ten pabalyje nakti ug-nele vaiksčiojanti, cia senos pilies bokste girdeti de-javimas, ana kur pravaziuojant pro milzinkapi butinai ratas nusmukes . . . Vidulaukeje stukso didingas piliakalnis. Kas tai yra, galvoja zmogus, ar cia gamtos pad-aras, ar zmoniu ranku darbo vaisius. Seni zmones pasa-koja, kad ta kalna milzinai kepuremis supyle, kad kal-ne seniau buvusi grazi pilis, bet uzkeikta prasmegusi su savo valdovais ir pavaldiniais. Tik kartais vidurnakti sviesia mienesiena, pasirodas karalius, pazvanginas kalavijais ir vel dingstas.

Liaudis, noredama atspėti praeities misle, apipina beveik kiekviena senoves vieta ivairiausiais padavimais apie milzinius, uzkeiktas karaleites, pasleptus lobius ir t. t. Tie padavimai liaudyje ilga laika atstojo to krasto ar apylinkes istorija. Taciau mes dabar jau nebesiten-kiname graziais liaudies sukurtais padavimais, mes norime praskleisti praeities uzdanga ir pamatyti ja tokia, kokia ji is tikro yra buvusi.

Istoriniu laiku praeities isryskinimas nesudaro labai dideliu sunkumu, nes cia mes turime daugybe saltiniu: metrasciu, dokumentu, atsiminimu ir t. t. Bet kaip gi nustatyti, kas vyko priesistoriniais laikais, is kuriu mes neturime jokiu rasto saltiniu? Tuos ankstyvuosnius zmonijos istorijos laikus nagrineja proistores, arba archeologijos mokslas. Kas istorikams yra ivairus doku-mentai, ta pat priesistorikams yra senoves radiniai, ap-tinkami priesistoriniuose kapinyuose, piliakalniuose, sodybose ir kitose vietose. Proistores mokslas, nagrin-edamas ir tyrinedamas tuos ivairius radinius savo meto-dais, jau gali atkurti gana rysku priesistoriniu laiku vaizda.

klausima: kaip senai gyvena zmones Lietuvoje? Atsa-

Si karta iskelsiu pati pagrindini musu proistores kyti i si klausima tiksliais datomis, kaip kad mes esame prate storijs, neimanoma. Ankstyvosios proi-stores kulturos laikotarpiai matuojami ne metu ar de-simtmečiu, bet net tukstantmečiu tikslumu. Tik vel-iau, istoriniu laiku prieangyje, atskirus senoves kultur-os radinius ar ivykius mes jau galime iterpti i daug tik-slesnius laiko remus.

Benagrinedami pirmuju Lietuvos gyventoju pasiro-dymo klausima, turime kviestis talkon gamtos mokslus, ypac geologija (zemes praeities moksla). Sis mokslas sugeba atversti zemes rutulio istorijos lapus ir isskaityti juos, kaip kad kiti mokslininkai isskaito ir isaiskina ivairius senoves irasus. Geologija mums sako, kad musu krasto vaizdas nebuvo visuomet vienuodas, bet jis labai daug kartu keitisi. Tas priklausė nuo dazno klimato keitimosi. Ivairiuose zemes istorijos laikotarpiuose kli-matui, mainosi augalai ir visa gyvija. Lietuva bent kelis

kartus buvo jūros užsemta. Dabartinis Lietuvos krasto-vaizdis, kaip pamatysime, yra vėlesniu žemes istorijos ivykiu padarinys.

Klimatas, kaip mineta, ivairiuose musu žemes istori-jos perioduose buvo nevienodas. Neliesdamas tolimes-niu žemes istorijos laikotarpio, tepriminsiu pries mili-jonus metu buvusi vadinamaji *tretini laikotarpį*. Tuo metu siaurine Europa sudare dideli sausazemi (kon-tinenta), kurs vėliau nugrimzdo ir jo vietoje atsirado davartine Baltijos jūra. Sitame laikotarpyje vyravo sil-tas subtropinis klimatas ir buvusiam sausazemyje, da-bartines Baltijos srityje, augo bent keliu veisliu palmės, magnolijos, laurai, baksodijos ir kiti tam klimatui bu-dingi augalai. To meto neizengiamose giriose buvo is-plite dideli miskai gintarmedzių, is kuriu gausingu sa-ku per ilgus amžius yra susidares ir musu garsusis gintaras.

Klausimas, ar zmogus buvo tretinio laikotarpio liu-dininkas, tuo tarpu tebera neisprestas. Lig siol nerasta nei paties zmogaus liekanu, nei jokiu darbo irankiu ar siaip kokiu nors zmogaus buvimo pedsaku. Neabejo-jamu duomeniu apie zmoniu buvima turime tik is se-kancio, vadinamojo *ketvirtinio periodo*, ledynu laiko-tarpio. Taciau musu kraste, kaip ir visoje siaurineje bei rytineje Europoje, zmoniu gyvenimo pedsakai nesiekia tokiu tolimu laiku, kaip kitose pasaulio dalyse: Azijoje, Afrikoje ir vakarineje bei pietineje Europoje. Vyriaus-ia priezastimi buvo skirtingos klimato salygos, vyravu-sios musu kraste ledynu laikotarpyje.

Tretinio laikotarpio gale, geologu (zemes praeities tyrinetojai) apskaiciavimu mazdaug pries sesis simtus tukstanciu metu, temperatūra del galutinai neisaiskintu priezasciu visoje zemeje krito ir pradejo susidarineti ledynai. Musu krasto subtropinio charakterio augalams, vėliau ir bet kuriam gyvybes pasireiskimui, atejo galas. Milziniska gamtos katastrofa artejo. Kritus tempera-turai, bei krituliu kiekiui didejant kaskart vis labiau il-gejancios žemos metu Skandinavijos kalnuose ir ap-skritai siaureje iskritę sniegas nebeistirpo. Skandin-avijos kalnuose, vėliau ir žemumuose, susidare mil-ziniski ledynai pamazu eme slinkti ivairiomis kryptim-is: i Atlanto vandenyna, Siaures jūra ir i Baltijos ba-seina. Ledynau, pamazu beslinkdami tukstancius metu, uzklejo didelius Europos plotus. Ledynai savo didziau-sio isplitimo metu (priespaskutiniam ledyne, kuris baigesi mazdaug pries 180,000 metu) buvo padenge ne tiktai Skandinavija, Pabaltiji, bet taip pat labai dide-lius Rusijos, Lenkijos, Vokietijos ir kitu krastu plotus. Vakaruose ledynai denge Airija ir Anglija, isskyrus pastarosios maza pietine dali i pietus ir pietu vakarus nuo Londono. Nuo Londono ledynu riba ejo iki Reino zociu ir toliau iki Nymwegeno Olandijoje. Vokietijoje pietine ledynu riba ejo mazdaug per sias dabartines vietas: Krefelda, Duisburga, Dortmundą, Holzminda, Goslara, Weimara, Dresdeną ir toliau iki siaures Kar-patu. Toliau ledynai denge Ukraina net i pietus bei pietu rytus nuo Kijevo. Rytuose ir siaures rytuose le-dynai buvo nuslinke iki Uralo. Apskaiciuojama, kad Siaures Europos ledynai buvo uzkolje 6,5 milijonus kvadratinu kilometru plotu. Ledynu storis siaurineje Baltijos jūros srityje seke iki 2000 metru, o pietineje-nemaziau kaip 1000 metru.

Alpiu kalnuose buvo susidares kitas ledynas. kurs padenge Alpiu apylinkes. Tarp situ milzinisku Siaures Europos ir Alpiu ledynu teliko ledų nepaliesta, paly-ginti, maza Europos dalis: pietine Rusija, Dunojaus slenis Vengrija, Austrijos bei Cekoslovakijos dalys, pie-tine bei pietu vakarine Vokietija, Belgija, Prancuzija ir Ispanija, isskyrus pastarosios kai kuriuos kalnus, kur buta vietiniu ledynu.

RAMPART RUINS OF THE CASTLE AT TRAKAI

Siaures Europos ir Alpiu ledynai ketvirtiniame laikotarpyje buvo didžiausi Europoje ir, kaip apskaiciuojama, truko apie 600,000 metu. Taciau tas ledynu laikotarpis nebuvo nenutrunkstamas salciu periodas. Klimatas per ta ilgą laiką nevisada buvo vienodas, Atsilus orui, ledynai tirpdavo ir traukdavosi atgal. Tie siltieji laikotarpiai vadinami tarpledyniais periodais. Padidėjus vidurinei metinei temperatūrai ir istripus ledams, žemėje vėl prasidedavo gyvybė. Laisvi nuo ledo žemės plotai apaugdavo klimatui atitinkamais augalais, pasikui kuriuos atsekdamo tam paciam klimatui prisitaikę gyvuliai. Ir žmonės vėl galedavo gyventi laisvame nuo ledynu kraste.

Atsalus orui, vėl pradėdavo susidarinti ledynai. Visi gyviai arba išnykdavo, arba pasitraukdavo į ledynų nepalietas sritis . . . Žemė vėl užsiklodavo stora ledynu mase. Tie begaliniai ledynų tolai, ju rauksletas paviršius be žmogaus ir jokiu gyviu turejo būti labai klaidus. Žiema ledynų tylą nutraukdavo garsus ledo sproginiai. Siltesniuose metu laikotarpiuose iš ledynų veržėsi gausybė didelių ir mazu vandens srovių, kurios tai kriokdamos, tai lengvai ciurlendamos bėgo į ledynų pakrascius. Kai kurie mokslininkai mano, kad mes dabar gyvename tarpledyniniame laikotarpyje. Apskaiciuojama, kad kirtus vidurinei metinei temperatūrai 5 ar dar keliais laipsniais, vėl susidarytu sąlygoms ledynams formotis ir tada vėl dideli Europos plotai būtų padengti ledynu . . .

Pagal paskutiniuosius Lietuvos geologų tyrimus nustatyta, kad Lietuvoje yra buvę mažiau kaip trys ledynų periodai su dviem tarpuladyniais laikotarpiais. Vadinasi, Lietuvoje buvo ledynų pridengta mažiau kaip tris kartus. Paskutinis ledynas buvo nepalyginamai mažiau išplitęs ir jo riba ejo per Vakarų ir Rytų Prūsijos Gardiną bei Vilniaus link, o nuo čia toliau per Asmeną iki Berezinos.

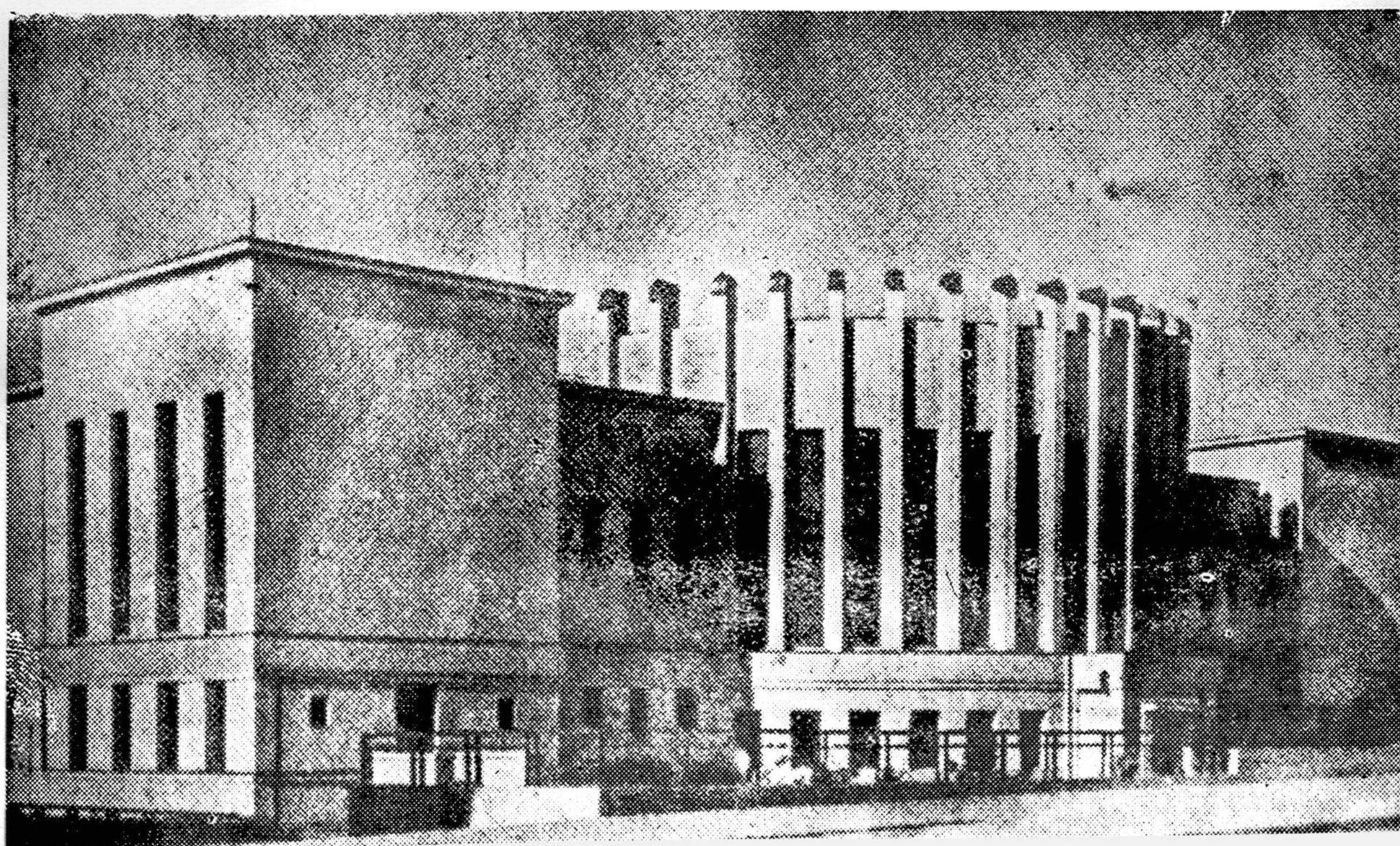
Ilgus tūkstančius trukęs ledlaikis labai paveikė ankstyvesni Lietuvos žemėvaizdą. Ledynai beslinkdami arde žemės paviršius ir visa nesėsi su savimi. Ivairių rusių granitas ir kiti akmenys buvo atplesti nuo Skandinavijos ir iš dalies Suomijos uolų masės ir atvilkti į Lietuvą. Kartais ledynai atvilkdavo į Lietuvą ir stambias uolų atplaisas (pav., Puntuko akmuo ir kt.). Ledynų atvilktoji ivairi medžiaga, pavyzdžiui, mergelis, graužas, smelis, akmenys ir t. t. padengė visą Lietuvos žemės paviršių. Žemėčiuose tu sanas storis siekia net per 200 metrų. Taigi, visas Lietuvos žemės paviršius su kalvomis ir sleniais, upėmis ir ežerais, smėlynais ir žvirgždynais, yra ledynų, ypač paskutiniojo ledyno, padaras.

Iš šios apžvalgos matome, kad Lietuvoje labai ilgus amžius nebuvo galimos jokios sąlygos žmonėms gyventi. Kai ledynų nepalietuose Europos krastuose, ypač Prancūzijoje, pietų vakarinėje Vokietijoje ir kitur, jau prieš kelis simtus tūkstančių metų gyveno žmonės ir visose savo gyvenimo srityse žengė, nors ir lėtai, kultūros pažangos keliu, visas Pabaltijys ir dideli siaurinės bei rytinės Europos plotai ilgą laiką buvo padengti ledynu. Tad kada gi galejo iškelti koją į Lietuvą patys pirmieji žmonės?

Kalbedami apie ledynus buvome priminę, kad ne visą laiką jie buvo užkloję mūsų krastą, kad atsilus orui ir istripus ledams kraste vėl prasidedavo gyvybė. Kai kada tie tarpledyniniai periodai trukdavo labai ilgą laiką ir klimatas yra buvęs net kiek siltesnis už dabartinį. Taigi, sąlygos žmonėms gyventi galejo būti visai palankios. Tarpledyninio laikotarpio sluogsniai aptikta bent keliose Lietuvos vietose, tačiau žmonių gyvenimo liekanų lig šiol dar nerasta. Galimas daiktas, kad ateityje kada nors ir bus surasta kokių nors žmogaus gyvenimo liudininkų, tačiau tos viltys negali būti didelės, nes paskutini karta užslinkę ledynai vėl pakeitė Lietuvos žemės paviršių ir greičiausiai sunaikino bet kokius tarpledyninio laikotarpio žmonių gyvenimo pėdsakus. Taigi, ivairios to meto žmonių gyvenimo liekanos ledynų buvo nustumtos į jo pakrascius, arba vandens nuneštos tolyn. Tik ypatingai retais atvejais vietomis tegalėjo išlikti nesuardyti tarpledyninio laikotarpio sluogsniai, bet ir jie yra padengti ivairioje gilumoje ledyno sanasomis.

Paciu seniausiu žmogaus gyvenimo pėdsaku turime tik iš to laikotarpio, kada ledynai tirpo ir galutinai traukėsi iš mūsų krasto. Kada gi tai vyko? Paskutiniuoju metu mokslininkai nustatė, kad *mazdaug prieš 18,000 metų Lietuva jau buvo laisva nuo ledynų* ir kad tada galejo pasirodyti patys pirmieji žmonės. Lietuvoje tuo tarpu iš šio ankstyvojo laikotarpio radinių dar nerasta, bet ju aptikta mūsų artimoje kaimynystėje-Vakarų ir Rytų Prūsijoje. Ten surast kaulinių ir raginių įrankių, padarytų iš būdingo ano meto gyvulių atstovų-siaures elnio ragu bei kaulu. Kadangi Lietuvos geografinė padėtis yra labai panaši ir klimato raida ejo beveik tais paciais etapais, todėl nėra abejones, kad ir į Lietuvą mazdaug tuo paciu metu galejo atkilti patys pirmieji žmonės. Tie patys ankstyvieji žmonės į mūsų krastą atėjo greičiausiai iš pietinių ar vakarinių sričių paskui betirpstanti ledyną. Mazdaug prieš 18,000 metų pasirodžius pirmiesiems žmonėms, prasidėjo Lietuvos priešistoriniai laikai.

MUSEUM OF CULTURE, KAUNAS, LITHUANIA

LOOKING AROUND CALIFORNIA

BY PETER M. BOGIN

In this article I would like to introduce to our readers the so-called "Mother Lode" country, where the first gold was discovered in this region (at Sutter's Mill) and where most of California's gold came from.

"Mother Lode Country" is situated on the western slopes of the Sierra Nevada mountains, from the crest of the ridge in the east to San Joaquin Valley in the west, and from Grass Valley in the north to Merced river in the south. The heart of this region is around the town of Sonora, which is located in the beautiful pine forests, at an elevation of two thousand feet. Twelve miles from Sonora is a little town of Columbia, the best preserved town of the long-gone-by gold rush days.

Let's pretend that we're making this trip from San Francisco. As we start toward this region, we first drive across the Bay Bridge into Oakland. Driving from Oakland, we cross two small ridges of mountains from which we are almost blown off the highway, as it is always very windy in these mountain passes. Descending from these mountains, we get into the broad San Joaquin Valley which is the agricultural basket of California. Here, most of California's produce is grown. However, the wind almost always dies down towards evening, and during the day, of course, it cools off the Valley, as it would be very hot if it wasn't for the wind. As we cross the Valley, we pass through miles and miles of peach, apricot and almond orchards, alternated with vineyards. Our way leads through the town of Modesto, which is about 100 miles east of San Francisco. This is a dairy producing region, and much of California's butter and other dairy products come from here. As we drive further east, we start getting into the foothills of Sierra Nevada. Here the orchards gradually disappear and we find ourselves in the cattle-raising country, where the grain fed beef cattle are put on so-called "dry feed" for several months in order to condition it for the market. This is a rolling hill country, mostly covered with grass and scattered with California oaks. Here, 112 miles out of San Francisco, we can make a short detour and drop into a small historic town of KNIGHTS FERRY. This town is located on Stanislaus river and is one of the first towns established during the gold rush days. It's a sleepy little town, now very little, as a matter of fact, there are only two grocery stores, but during the rush days, its population was up to 2500, it had a bank, stores, etc. Here, several fortunes were made just by ferrying people across the river, before the bridge was built. Here, we can also take a look at an old iron jail, dating back to 1850 and also look at an old firehouse with its horse-drawn fire equipment, dating to the same period. As a matter of interest to some fortune hunters, last summer, some 115 dollars in gold coin was accidentally dug up near the river, coins dating back to 1850 or so. It was either buried by some gold miner, or else it might have remained there from one of two bad floods that washed the town down the river in 1862-4.

However let me caution any readers that might attempt to go treasure digging in California, never to inhale or try not to inhale the dust that comes up from digging dry soil in California or Arizona, especially at the end of the dry summer season. This dust contains microscopic spores of a certain mold, which causes a disease of lungs if inhaled. This disease is called medically "coccidioidomycosis" or San Joaquin fever or

desert fever, and it is quite severe and sometimes fatal. It is not widespread, but it is well to be cautious.

Now as we leave Knight's Ferry we head into the mountains further east. The terrain here is more hilly and we are continuously ascending. First we pass pastures sparsely dotted with California oaks, but as we drive further the oaks are replaced with pines growing among great boulders. The pines thicken into a pine forest and driving through it for about forty miles we get into the town of Sonora.

Sonora is a beautiful little town, its homes scattered on hills among the pine forests. It has several historic buildings which are still standing, that date back to the gold rush days. The country surrounding it is quite similar to the country you see in the picture "The Trail of the Lonesome Pine", and there were some movies made around Sonora. It is a shopping and recreation center for the surrounding country. Sonora has a complete shopping center that stretches along the main street for about 7 or 8 blocks. It has several fine hotels and 3 movie houses.

Climate in Sonora is really delightful; the air is dry and clean, the elevation, above sea level, is just enough so that it has pleasantly cool evenings and nights that you can sleep, and days which never get extremely hot. The winters are very mild, with some rain and very little snow. The country around Sonora is a vacation area and there are many resorts and motels scattered among the pine-clad mountains.

Having looked over Sonora, we will head toward Columbia, twelve miles from Sonora. One thing we can note while driving towards Columbia is that on both sides of the highway there are scattered great boulders, of very odd shapes, some as big as a small house, all finely polished, these are remnants of the glacier area of long, long ago. Tall pines grow among these boulders, making a weird but beautiful landscape.

As we drive into Columbia, on the right of us we see an old brick building—the "Columbia Hotel." We peek through the door into the saloon and find ourselves back in 1860. We see an old bar, and old kerosene lamp swinging from the ceiling, and some furniture dating back to that period. As we drive further along the main street, on the left we see an old Wells Fargo building, which has its old sign. This particular building and the main street appear on one of the Standard Oil color prints that were distributed two years ago. Further we see the Stage Drivers Inn, which is still doing business, and around it you can always see a couple of oldtimers that were born in Columbia, or saw it in its prime, when gold was flowing free and it was a rip roaring, high living, gold rush town. If we care to listen to them, they'll tell us some tales of the bygone days, and for a quarter they will also sit for a picture with their gold pans and dressed in typical gold miners costume.

There are many other historic buildings along the main street; each building has a sign that gives its age and history. Two years ago Columbia was made into a State Park by Governor Warren of California, so that it will remain a permanent monument of California gold rush days. By the way, let me remind the readers that in 1949, California is going to celebrate the centennial of the gold rush—1849 to 1949, and many celebrations are planned for the summer of 1949 in Columbia, Sacramento, San Francisco, Los Angeles and many other towns. So we are hoping to see you in person.

LITHUANIA UNDER THE CLOAK OF RED DEMOCRACY

Case 15. Butkevicius, Adolph. Mouth secured with a rope. Right eye gouged out. A lacerated zigzag wound, 2.3cms. deep, in the frontal bone and occiput. *Cranium and face mutilated.* Left eye, temporal region, chest, and foot beaten.

Case 16. Unidentified. Marked contusional blotches about the body. A jagged wound, 2.1 cms deep, penetrating the parietal bones. Both feet severely beaten, extensive loss of blood.

Case 17. Unidentified. Marked contusional blotches about the lower part of the body. A wound between the occipital and parietal bones, extending latitudinally and penetrating the cranium suture, giving seepage to the brain. Temporal skin slashed horizontally, bone fractured. Lost blood coagulated. A 0.65 caliber bullet wound in the abdomen. *Genital organs beaten,* attended with extensive loss of blood.

Case 18. Unidentified. Marked contusional blotches about the body. Left half of the frontal and parietal bones missing. *Brain case drained.* Left eye gouged out. Body severely beaten, bloodied throughout.

Case 19. Krizanauskas, Bronius. *Face pulped,* attended with extensive loss of blood. Parietal bones comminuted. A wound, 2cms in diameter, between the frontal and parietal bones, giving seepage to the brain. Contusional blotches about the extremities.

Case 20. Guzauskas, Frank. Marked contusional blotches about the lower part of the body. Hands tied behind the back. A wound, 8.8 cms deep, between the left temporal bone and ear, giving seepage to the brain. Bones fractured. Lower jaw comminuted.

Case 29. Unidentified. Marked contusional blotches about the body. A wound in the center of the frontal bone, giving seepage to the brain. Cranium mutilated and comminuted. A clean-cut wound, 15.10cms deep, in the skull. *Genital organs beaten.*

Case 22. Unidentified. Contusional blotches on the chest. *Genital organs beaten.* Left hip bone fractured, attended with loss of blood. Shins beaten. Hands tied behind the back. Mouth bitted with a cord. Cranial, frontal, and occipital bones comminuted. A wound, 10.-12cms deep, in the body.

Case 23. Unidentified. Shirt bloodied. Contusional blotches on the neck and abdomen. *Genital organs (penis) beaten,* attended with loss of blood. A wound, 4.7cms deep, in the instep of the left foot, bones comminuted within the wound, (probably caused by the blow of an axe). Hands tied behind the back. Right elbow beaten. Skull demolished from a point 2cms above the left corner of the right eye. *Brain removed.* Upper jaw bone comminuted.

Case 24. Unidentified. Contusional blotches on the chest and abdomen. Skin of the abdomen macerated. Determination of the extent of the beating of the body impossible on account of the advanced decomposition of the flesh. Jaw and parietal bones cleaved to the base of the skull. Skull comminuted.

Case 25. Unidentified. Contusional blotches on the abdomen. Body macerated. *Genital organs beaten,* attended with loss of blood through the penis. A bullet wound transpiercing the body between the ribs of the left side.

Case 26. Sakelis, Sigmund. (Identified by John Sakelis and Dr. Zilyte.) Contusional blotches on the abdomen and genital organs. *Genital organs beaten,* attended with loss of blood. Shins beaten. Right breast,

side and back beaten, attended with loss of blood. Left side of parietal and occipital bones comminuted, wound 2cms in dimension.

Case 27. Motuzas, Vince. (Identified by Mrs. Motuzas.) Contused areas of the skin macerating. Back and right side beaten. *Genital organs beaten,* scrotum swollen. Mouth bitted and chin forced down upon the neck with a cotton band. *Left eye dislodged from its orbit.* A wound, 16.8cms deep, in the right side of parietal bone, bone fragments missing. *Brain removed.*

Case 28. Bucius, Kostas. (Identified by S. Avelis). Wounds on either side of the body. *Genital organs beaten,* attended with loss of blood. Hands tied behind the back. Shins beaten. An oblong wound (stab), 6.2cms deep, extending from the left of the median line of the skull. Frontal bone comminuted. Loss of blood from the left eye.

Case 29. Unidentified. Marked contusional blotches on the neck, chest, and abdomen. *Genital organs beaten.* Extremity of the left foot beaten. Skin of the right foot macerating. Macerated skin sloughing from the hands. Frontal and parietal regions macerating.

Case 30. Unidentified. Contusional blotches on the abdomen. A wound (stab), 4cms wide, to the right of the appendix, extruding an intestine 20cms long. A wound 1cm deep, in the right buttock. Hands tied behind the back. Right knee beaten, attended with loss of blood.

Case 31. Unidentified. Extensive loss of blood through wounds in the chest and other parts of the body. *Genital organs beaten,* attended with loss of blood. Skin of the hands macerated. A wound (stab), 3cms deep, above the right ear. Frontal region beaten, attended with loss of blood. *Eyes dislodged from their orbits.*

LITHUANIA'S SUPREME COURT BUILDING AT KAUNAS

WE WANT TO BE FREE

(On the Occasion of the 30th Anniversary of Lithuania's Independence.)

"We were born Lithuanians, and Lithuanians we want to be," sings these striking words in his verses, the great Lithuanian poet, writer and philosopher, Vydunas, expressing the determination for every Lithuanian to stick to his nationality and country. The poet's words should deeply pierce our hearts celebrating this year, the 30th anniversary of Lithuania's Independence. Thirty years have elapsed since the declaration was made known to the world that Lithuania is free again. Many Americans here in the United States have obscure ideas about the fact of Lithuania's determination for regaining her freedom. Many really do not know, or do not seek to understand the great injustice done to this little nation when the great red conqueror overwhelmed Lithuania.

This year especially the Lithuanians will observe their day of Independence with greater and ardent love for their homeland. Louder than ever they will exclaim to the world—We want our freedom! Save us from extermination! And why should they not? They have the right to do so!

The occupation of Lithuania by the Soviets in June, 1940, was a treacherous violation of the international law. The agreement of 1939 between Hitlerite Germany and Soviet Russia meant the subjugation of Lithuania under the red rule. Neither America, nor Great Britain, nor any other democratic country recognized this occupation. And further more, the freedom of our country was expressed, signed and guaranteed by all the great powers, in the Atlantic Charter and that meant all nations, whether small or big, should be free.

After World War I, Lithuania was declared as a self-governing State. But that day was not actually the beginning of Lithuania's history of Independence. It was not the first appearance of Lithuania as an independent country among the peoples of the world. Lithuania was a sovereign country centuries ago, and as such no make up of the Versailles peace treaty after the first World War.

Soviet Russia has guaranteed many times, the intactness of Lithuania's Sovereignty. Where is her word of honor? Where is her respect of international law? Every agreement she signed with Lithuania has been violated. The first Lithuanian-Soviet pact of 1920 in-

1948

Another year has passed us by
The good year — '47,
The bent old man with the long grey beard
Has left and gone to heaven.
A bright new year is now set free
This year is — '48,
He's chuck full of ideas
For things that men can create.
He's a cheerful little fellow
And his reign 'll be peaceful, you'll see,
'Cause he doesn't like to fight or war
He wants mankind to be free.
But alone he can't achieve success,
Though he has a lot of resistance
To keep from doing things that are wrong
He'll need the people's assistance.
So what say that we pitch in,
And make this New Year great,
So that no one will ever forget or regret,
The year nineteen forty-eight!

—Viola Mae.

THOUGHTS OF KINDNESS

If you have a friend,
Be thoughtful, be kind.
Tinge his heart with good words,
Which he will keep in mind.
If he has done a great deed,
Always speak his praises,
Why should his deeds pass unmentioned,
When they have brought so many graces?
If in his sadness and tears,
A bit of thought-ness is needed,
Be so humble as to share
His grief, his joy, as you meet it.
If you scatter your seeds of kindness
Thru life till the happy end,
You shall reap the harvest,
As your life will never lack a friend.

Jean Grazis.

secured full independence to Lithuania and renounced all pretexts of Soviet Russia towards independent Lithuania. The Non-Aggression treaty of 1926, which stressed the fact that neither of the countries will use force against each other or violate each others integrity. The Lithuanian and Soviet Mutual Assistance Pact of October 10th, 1939, again promised an intact and independent Lithuania. Here especially, Soviet Russia strongly emphasised the fact of non-interference into Lithuania's internal affairs. Soviet Russia never kept her solemn word.

Furthermore, all the best Lithuanian inteligentia has been annihilated—murdered or exiled to the wild Siberian force-labor camps. Many other Lithuanians have been deported for extermination. Nobody can see them, write to them, and no international body is allowed to extend any aid to them. Hordes of Soviet Asiats and other Orientals have taken their homes. Justice is calling for punishment for such unhuman actions of the Soviets.

Under the domination of Soviet Red Facism, religious persecution is on a full scale. Lithuania's Catholic Faith, her dearest heritage and a part of her national life, for which she fought through centuries, is suppressed. Priests murdered and exiled, Churches destroyed or closed, no religious teaching anywhere, instead Communism, so strange to the Lithuanian heart, is propagated.

Lithuanian, one of the oldest languages in the world, similar to the ancient Sanscrit, has been extinct out of Lithuanian life and Russian is compulsory. We Americans as well as many other civilized countries claim for the preservation of monuments of culture and civilization. It is our burden duty to preserve one of the greatest cultural monuments of civilization—the Lithuanian language. As many linguists say, even if for nothing else, just for her language, Lithuania should be preserved.

May the 30th anniversary this year of Lithuania's Independence be to us a greater impulse to claim to the world for justice. We want our freedom. We are entitled to it. And every good-will American will agree. We are not begging for what is ours, we are demanding it by justice. Thousands of young Lithuanians lost their lives for Lithuania's Independence. Many hardships had to be undergone for many years to achieve the great progress made during Lithuania's days of Independence. Lithuanians do not deserve the present treatment. They are people loving peace and freedom, they are entitled to become independent again and to take their rightful place among other freedom loving nations.

—K. J. T.

Trumpos Pastabos

Nauja Mulkintoju Agentura

Po ilgu derybu su Sovietu Rusijos valdovais, pagaliau Tautu Sajunga isteige savo "informaciju centra" Maskvoje. Sovietai sutiko ta centra isileisti tik su salyga kad tam centrui vadovautu Sovietu ambasados sekretorius Vasingtone. Ka tas reiskia? Aisku. Tautu Sajunga, gerais norais vadovaudamos, bet eidama klaidingais keliais, isteige dar viena "spraga" komunistu propagandai (melams) skleisti.

SLAMSTYNAS

Kanados spaudos pranesimu, Sovietu Rusijoje per pastaruosius 30 metu isleista apie vienuolika bilijonu knygu. Daugiausia tai Marx, Engels, Lenin ir Stalin rasiai. Ju knygos spauzdintos virs simto kalbomis. Reiskia, bolsevikai, po priedanga svietimo, stengias geroka pasaulio dali paprastomis saslavomis - komunistu propaganda uzpilti.

NAIVUMAS

Praeita vasara vienas kongresmonu vazinejes Europoje matomai igavo ispudzio, kad Rusijos bolsevikai visai nesupranta atomines bombos jegos ir galybiu. Jisai nuosirdziai pataria vyriausybei rusams pademonstruoti, issprogdinant tokia bomba kur nors Sibiro tyruose.

Mintis gera, tik nurodytoji vieta tokiems "irodyams" visai netinka. Mat Sibiro tyruose bolsevikai nera, jie Maskvoje. Taigi, aisku Maskva yra tinkamiausia vieta tokios bombos galimybems irodyti.

"TEISETA" VAGYSTE

Sovietu Rusija paskelbe savo "pinigu pakeitima." Savaites begy, visi turintieji pinigai, privalo naujais pakeisti. Jie gaus nauja rubli uz desimts pirmiau turetu rubliu.

Atrodo, kad Maskvos didziunai sumane dar viena priemone "teisetai" zmones apvogti. Dar nebutu taip baisu jei jie tik savuosius taip skriaustu, bet tasai ju "pinigu pakeitimas" ir pavergtai Lietuvai yra taikomas.

KOMUNIZMO APIBUDINIMAS

Pastaruoju laiku tula organizacija pravede lenktynes komunizmui apibudinti. Vienas lietuvis pasiule sekan-ti apibudinima (definicija):

"Communism is an international conspiracy of zealots against democracy and the individual human rights and liberty. It is a social cancer on the American Way of Life."

KODEL MUSISKIAI TYLI?

Kai kurie Amerikos laikrasciai pradejo spausdinti Stanislaw Mikolajczyk ugningus straipsnius. Jisai nusviecia bolseviku ziaurius ir zmogaus garbei ir laisvei pragaistingus elgesius. Kadangi p. Mikolajczyk yra buves ne koksai aristokratas, bet lenku zemdirbiu partijos vadas, todel jo rasiai pasieks tulus sios salies sluoksnius ir pagelbes komunizmo baisumus suprasti.

* * * * *

Pamirstant paties p. Mikolajczyk artimos praeities ivairius "vingiavimus", neabejotina, kad jo rasiai daug naudos demokratijai padarys. Ypatingai jisai turi gera proga daugiau simpatijos Lenkijai surasti. Jau savo pirmame straipsny jisai daug raso apie Lenkijos vargus

* * * * *

Isvietinti Lenkijos valstybes vyrai, pateke laisvon Amerikon, nesnaudzia. Buves ambasadorius Ciechanowski vazineja su prakalbomis, ji lydi zymus Amerikos visuomenininkai ir auksti pareigunai, ir jie kviecia zmones klausti, ka jisai apie Rusijos bolsevikus sunybes sako. Taja proga pasinaudodamas jisai daug ko gero pasako ir apie Lenkijos reikalus. Lenkijos vadai rimtai ir neatlaidziai dirba parengiamaji darba ir pasiruosia savo salies laisvinimui.

* * * * *

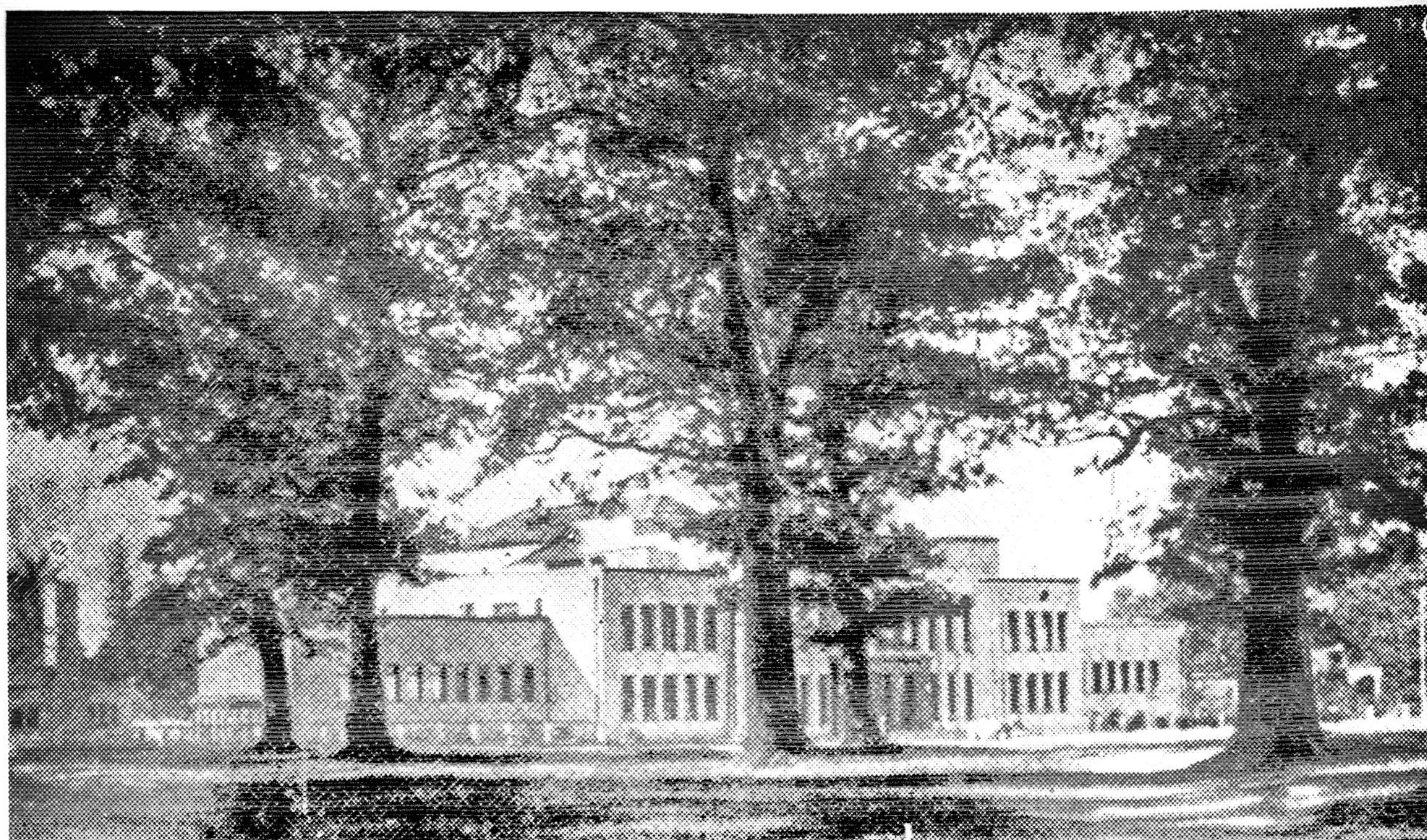
Kai kurioms Lietuvos zymenybems irgi pavyko is bolseviku nagu pasprukti ir Amerikon atvykti. Cia buvo atvykes a.a. Prezidentas Smetona; dabar cia turi-ma buvusi prezidenta Dr. Griniu; taipgi buvusi aukstu Uzsenio Ministerijos pareigunu. Tarp veliausia atvykusi randasi prof. Kreve-Mickevicius, kuris yra buves aukstu pareigunu bolseviku sulipdytoje vald-zioje Lietuvoje. Dabar sakos pabeges nuo bolseviku. Pries kiek laiko vienas musu laikrasciu ilgais straip-sniais irodinejo p. Mickevicius nukrypima kairen. Bet jisai vis tyli. Palyginamai jie visi cia atvyke tyli "it pele po sluota." Kodel? Bijoma ko? Neisdristama teisybe pasakyti.

* * * * *

Dabar Amerikoje esantieji buve aukstieji Lietuvos pareigunai irgi galetu sios salies spaudai daug ko pasa-kyti apie bolsevikijada ir kokia skriauda "raudonasai tvanas" Lietuvai padare. Uz idomius straipsnius Amer-ikos laikrasciai gerokai apmoka. Eidami i spauda ir i zmones, musiskiai irgi galetu keleriopa nauda padaryti; pakelbetu Amerikieciams bolseviku tikslus ir priemones suprasti; pasakytu daug ka apie Lietuvai padarytas skriaudas, tuomi daugiau Lietuvai uzuojautos su-rastu, Lietuvos prieteliu skaiciu padidintu.

—J. Baltis.

The Grand National stadium of sports and gymnastics at Kaunas Lithuania.

LOS ANGELES

Sv. Kazimiero Parapijos Kronika

● Gruodžio 14 diena Holy Name vyrai turejo šiu metų paskutini susirinkimą. Perrinkta nauja valdyba, kurios priesaky atsistojo Zigmas Kruminas, R. Mason ir D. Slenis. Susirinkime buvo aptarta daug svarbių reikalų ir nutarta Kaledu svenciu proga suselpti vieną pabėgėlį, pasiūnciant jam už 10 dol. maisto siuntinį, kas menesi daryti susirinkimus, tureti savo intenciją Sv. Misias, eiti bendros Komunijos ir t. t. Draugijon istojo p. K. Acas.

● Gruodžio 21 diena RKSA Los Angeles skyrius turejo savo susirinkimą. Isrinkta nauja valdyba, kurion ieina p. Vilkiene, p. St. Paltus, p. Varkaliene, p. Z. Tikniene ir p. Marbach. Kuopa žada pradėti smarkiai veikti.

● Šiu metų Kaledos praejo pakilioj nuotaikoj. Pamaldose dalyvavo daug žmonių, ejo Sakramentu. Pamokslus sake misijonierius Tevas J. Kidykas. Tai buvo trečias šio misijonieriaus apsilankymas Los Angeles lietuvių kolonijoj. Jisai gerejosi didele Sv. Kazimiero parapijos pažanga ir lietuvių organizuotumu. Iš savo puses losangeliečiai nuosirdziai dekoja gerb. Teveliui už apsilankymą, gražius pamokslus, religini patarnavimą ir praso taip pat ateity ju nepamiršti. Dekui!

● Šiais metais Los Angeles lietuviai Kaledu svenciu proga Sv. Kazimiero parapijai suaukojo 665.00 dol. auku. Pernai buvo tik 300 dol.

● Gruodžio 28 d. parapijos choras, vedamas gabaus muziko p. A. Slapelio, dave pirmutini savo koncertą, kuris praejo su negirdetu pasisekimu. Programoje buvo chorų dainos, duetai, kvartetai ir solo dainos. Be to, buvo Kaledu eglutė ir Santa Claus. Patys vaikuliai deklamavo, griežė smuiku ir dainavo. Programa pravedė p. Remdzius ir p. Tuynell. Koncerte dalyvavo apie 400 publikos. Gauta 363.36 dol. gryno pelno. Už tai didelis acių muzikui A. Slapeliui, mieliems choristams, parapijos komitetui, seimininkams poniams Mitkienei, Dirgelienei, Varkalenei ir Brizgelienei. Ponams Maisienams už brangią dovaną ir visiems prisidejusiems prie šio koncerto pasisekimo ir jame dalyvavusiems.

● Per Kaledas staiga sirdies liga mirė Povilas Sliakis, 55 metų amžiaus. Palaidotas Kalvarijos kat. kapuose. Velionis buvo prakt. katalikas ir uolus liet. parapijos pastangų remėjas. Paliko liudėsę žmoną, sūnų ir dukrą. Reiskime gilia užuojautą.

● Sausio 4 diena p. Z. Tiknienės namuose ivyko kat. moterų sąjungos susirinkimas. Isrinkta nauja valdyba, kurion ieina ponios Dovidonienė, Petraitienė, Tikniene, Deringienė ir Miskiėnė. Be to, isrinkta ligonių lankymo komisija, aptarta veikimo reikalai, ypač pasizadeta remti naujus parapijos planus. Kaledu svenciu metų kuopa pasiūntė 42 svarų maisto lietuviams klierikams i Vokietiją.

● Po dviejų parapijiečių susirinkimų pagaliau nutarta pirkti naują parapiją vietą. Ji yra East Hollywood distrikte, St. George and Evans Streets. Ši vieta turi 170x117 pedų. Ant šio sklypo stovi didoka presbiterionų baznycia (sale), klebonija su 6 kambariais, dviem autos garazais ir dar tuscias sklypas. Už visą šią nuosavybę susitarta mokėti \$35.500 dol. Jei viskas eis gerai, naujosios vietos atidarymas numatomas kovo 7 d., per Sv. Kazimiero atlaidus. Senoji vieta parduodama uk-

rainiečiams katalikams. Parapijos komitetas ir visa kolonija gyvai darbuojasi, kad naujosios vietos atidarymo iskilmes pasiektų visais atžvilgiais. Kitos smulkmenos bus paskelbtos vėliau.

● Persikelus parapijai i naują vietą, Los Angeles Lietuvių Parapijos adresas butu sitoks, St. Casimir's Cath. Church, 2704 St. George Street, Los Angeles 27, California.

● Baznycios statybos fondan auکوjo šie asmenys. p. Drabickai - 500 dol., p. Zukauskai - 500 dol., p. Miskiai - 300 dol., p. Dirgelai - 200 dol., p. E. Zilinskaite - 100 dol., p. Kruminai - 100 dol., p. Naginiai - 65 dol., p. Jociai - 50 dol., p. T. O. Ambrozai - 50 dol., p. Norėikos iš San Francisco - 50 dol., p. Miksis iš Chicagos - 25 dol. ir p. Baibalai iš Mich. - 25 dol. Visiems šiem mūsų parapijos geradariams tariame nuosirdžiausi acių ir maldaujame dangiskos palaimos visiems ju darbams ir užmanymams.

● Ponai P. M. Dirgelai iamzino savo atminimą i Los Angeles Lietuvių parapijos istoriją, nupirkdami už 600 dol. nepaprastai gražų tabernakulį, kuris bus vartojamas naujoje baznycioje. Visa parapija savo duosniesiems žmoniem yra nepaprastai dekinga. Reikia pasakyti, kad ponai Dirgelai savo parapijai jau yra paaukoję 1300 dol. Beto, jie visada remia savo tautiečius tremtinius ir yra 5 asmenų seimai isdave affideivitus. Tokie žmonės yra visos mūsų kolonijos pasididžiavimas. Tad džiaugiamės ir dekojame.

● Gruodžio 25 d. i mūsų koloniją iš Švedijos atvyko adv. V. Kazlauskas. Netrukus atvyks ir jo žmona, kuri laikinai sustojo Chicagoj. Ponai Kazlauskai yra jauni žmonės, pilni talento, veiklus ir nuosirdus patriotai. Dabar dar laukiame dr. A. Serksno su seima ir muziko Azuolaicio su žmona.

● Los Angeles Vyciu kuopa rengiasi Blynų Baliui, kuris ivyks North Star Auditorium, 1631 W. Adams Blvd., February 8.

● Per 1947 metus buvo 5 kudikiai pakrikstyti, 6-sios jungtuves ir 3-jos laidotuves. Per visus metus Sv. Kazimiero Lietuvių Parapijos baznycioje isdalinta 9000 komunijų. Gauta 18.540.50 dol. iplauku, islaidu buvo - 7.314.17 dol. Lieka gryno pelno 11.276.33 dol.

● Los Angeles Arkivyskupo Kurija per Tikejimo Platinimo Direkto-rių gerb. kun. W. J. Duggan lietuviams kunigams tremtyje dave misių stipendijų už 1677 dol.

● 30 Metų Lietuvos Nepriklausomybės proga, Vasario 15 d. Los Angeles Arkivyskupo Katedroje 11 val. bus iskilmingos pamaldos, kurias laikys J. E. Vyskupas T. Manning ir pamoksla pasakys Loyolos Universiteto Rektorius Kun. Edward J. Whelan, S.J. Dalyvaus lietuvių choras ir solistai. Po to Patriotic Hall 12 val. bus pietus ir 3 val. iskilmingas minejimas.

A. A. POVILAS SLIAKIS

Velionis mirė gruodžio 25 d., 1947 m., buvo palaidotas gruodžio 30 d. ir dabar ilsisi Kalvarijos kapinėse.

Negalint jam padėkoti tiems, kurie suteikė paskutini patarnavimą, mes atmindami jo prasisalinimą iš mūsų tarpo, dekojame kun. Jonui Kucinskui, kun. Jonui Tamuliui ir tevui Kidykui už gedulingas Sv. Misias ir visus ju patarnavimus. Dekojame Sv. Misių ir gelių aukotojams, grabnesiems ir visiems dalyvavusiems sermenyse ir laidotuvese.

Nuliude liekame

Sliakių ir Mieželių Seima.

LOS ANGELES LIETUVIU

VEIKIMAS

KULTUROS IR LABDAROS KLUBO VEIKIMAS

Lietuviu Kulturos ir Labdaros Klubas yra draugiska organizacija, visa savo pelną skirianti lietuviskiems reikalams, daugiausiai aukavusi isvietintiems musu žmonėms.

Gruodžio mėn. įvyko metinis susirinkimas, kuriame buvo perrinkta valdyba 1948 metams. Taip pat rimtai svarstyta įvairūs klubo reikalai, raginta daugiau atydos kreipti į savo narių reikalus; kai juos istinka liga ar nelaime, padėti jiems kiek galima.

Dumsu seimai susirgus, buvo nutarta duoti jam Kaledu dovana. Mrs. Achas sukolektavo iš klubo narių \$9.18 dėl James Reeves finansinės pagalbos. Mrs. F. Miskis užkvietė klubą savo rezidencijon 579 S. Fraser Ave., East Los Angeles, į savo metinį banketą. Ji yra sauni vireja ir vaisinga, duos klubui skanius pietus. Ten įvyks ir klubo susirinkimas. Pajamos bus skiriamos dėl susenusių žmonių ir isvietintų lietuvių Europoje, pasiuntimui maisto ir drabužių. Vietinis komitetas siuntinėjus (ne per BALF) bet individualiskai.

Gegužės 9 d., Motinos Dienoje, nutarta suruoti pikniką su pietumis ir kitais pamarginimais.

Klubo naująją valdybą sudaro: pirm. J. Uzdavinis, pirm. P. Atko, fin. Sek. P. Zilinskas, izd. M. Shereikiene, prot. rast. bus vėliau renkama. Apie klubo susirinkimus pranesama atvirukais.

—PAUL ATKO.

HOLY NAME SOCIETY

Holy Name men of St. Casimir's parish installed officers for 1948 at their monthly Communion breakfast, after the 8:30 Mass, January 11. Rev. John Kucinskas, Chaplain, conducted installation ceremonies.

Officers for the new year are: Zigmantas Krumin, president; Bernard Naginis, vice-president; Richard A. Mason, secretary; and Daniel Slenis, treasurer. Retiring president is Frank Dargela.

A membership drive is now under way and all the men of the parish are invited and urged to join. For further information, simply contact any one of the executive committee.

—Rick.

PRITYRE MOKESCIU APSKAICIUOTOJAI (Income Tax Service)

Prie lietuviškos spaustuvės "Bonnie Press" yra atidaryta nauja istaiga (ofisas), kuri lietuviams patarnaus apskaiciuojant įvairius mokesčius (Federal Income Tax, State Income Tax, Social Security Tax, Admission Tax, Sales Tax, etc.)

Dėl patarnavimo vakarais ir sekmadieniais prasome patefonuoti PLymouth 4-1377 ir paskirti pasimatymą.

Sioje istaigoje dirba prityre mokesciu srityje asmens, dirbe dėl valdzios kelis metus, apskaiciuojant įvairius mokesčius.

JEI NORITE GREICIAU GAUTI "REFUND CHECK", NELAUKITE KOVO MENESIO, BET TUOJ ISPILDYKITE FORMAS. PATARTINA VIE-TOJE W-2 formas pildyti 1040, nes tada maziau teivy-ksta klaidu ir greiciau gaunama "refund check."

Nuo kovo 1 iki 16 d. istaiga bus adara iki 9:00 vakaro, siaip kasdien adara nuo 9:00 AM iki 5 PM - 9204 S. Broadway, L. A. 3, Calif.

JANUARY 18, 1948

The Knights of Lithuania had their annual meeting January 18.

New officers selected were: Mr. Joseph C. Peters, former editor of Vytis, and very active member of Council 24 in Chicago; Frank Gilbert, Vice President; Stella Birbal, Secretary; Helen Varkalis Treasurer (re-elected); Richard Mason, Correspondence; George Radauskas, Sergeant-at-Arms.

Pre-Lenten Dance and "Blynu Balias" with an Informal program will be given Feb. 8, 1948 at North Star Auditorium, in Los Angeles.

Music by Stanly West and Orchestra. All welcome for a gala time!

The next meeting to be held at the New Parish Hall on Evans and St. George St., Los Angeles, Tuesday evening, March 9, 1948.

—Adele Kucinskas.

A FEW NEWS ITEMS

Mr. and Mrs. Stanley Jocius announced the engagement of their daughter Lou, to Arthur White. Lou is not only an active member of St. Casimir's Choir, but also an officer of the Knights of Lithuanian Club. She is also a champion bowler for which she has won several trophies. Our congratulations!

We were all sorry to learn of the death of Mr. Paul Sliakis, a member of St. Casimir's parish. All our sympathy goes to the family.

We also have among us, Mrs. Klimas and her daughter Audrey, who after spending a year in Los Angeles, went back to Chicago, but have returned again to live here indefinitely. Audrey is now a member of the Choir as well as the Knights of Lith. Club.

We all regret the departure of Mr. and Mrs. A. Bruzga and two daughters, Cindy and Joan. Mr. and Mrs. Bruzga were both active members of the parish. In fact, they were one of the first families who helped build St. Casimir's into a parish as it is today.

Jean Grazis.

A LITHUANIAN

What does the word Lithuanian mean?

For what does it really stand?

It's more than just what one calls a man

That was born in that beautiful land.

It stands for a person who's honest and clean

Who worships our good God above,

One who's considerate and seldom mean

Who for Lithuania has really true love.

It's a person who shows respect for others

One who'd help a friend in need,

Who feels as though all men were his brothers

And forever is trying to do a good deed.

It stands for a person who's laughing and jolly

Who likes to dance and to sing,

One who's not easily lost in folly

In whose house does gaiety ring.

But to list all their virtues is not easily done

It would take me many a day,

So, I'll just end right now, saluting them all

And saying,—Lithuanians Hurray!

—Viola Mae.

SAN FRANCISCO

December 7, 1947, the San Francisco group of Lithuanians were visited by Mr. J. Valaitis and Mr. V. Belleckas. Movies of life in Lithuania before and during the war were presented. There was also a short film showing life of the many Lithuanian Displaced Persons in Germany. Sixty Dollars was contributed to the ULRA (BALF) from the group to aid the DP's in exile.

Rev. John Kidykas visited San Francisco on the 19th and 20th of Dec. His visit was greatly appreciated by the San Francisco Lithuanians.

CHARLES J. LAURUTIS

Vienintelis lietuvis kontraktorius

10920 W. WASHINGTON BLVD., CULVER CITY

PHONE VERMONT 98648

VALUSKIS THEATRES

BUENA PARK, CALIF.

and

2252 E. Segundo Blvd.

WILLOWBROOK, CALIF.

Tel. Nemark 1-5044

Phone GLadstone 5250

LITHUANIAN REALTY CO.

CHAS. LUKSIS, Realtor

Real Estate - Insurance - Loans

710 N. Van Ness Ave. Hollywood 38, Calif.

THOMAS KASSALES

EXPERT TAILORING

Gent's Furnishings, Ties, etc.

457 W. Ocean Blvd. Long Beach 2, Calif.

Phone 6-35177

We Specialize in

DOUGHNUTS AND COFFEE CAKES

LONG BEACH BAKERY

ALBERT ESELUN — Proprietor

1734 E. Anaheim Long Beach 4, California

Telephone 624-56

J. A. PETRAS (Petrauskas)

PAINTING - INTERIOR & EXTERIOR DECORATING

1304 Luella Drive — Los Angeles 33, California

Phone AN. 2-3942

KALIFORNIJOS LIETUVIS

9204 S. Broadway.

LOS ANGELES 3, CALIFORNIA

POSTMASTER—If undeliverable, as addressed, for any reason, notify sender on Form 3547, postage for which is guaranteed.
Return and forwarding postage guaranteed.

HELEN BARTASH-SWAGGERT, WHO WILL SING AT PATRIOTIC HALL 1816 S. FIGUEROA, L. A., DURING THE COMMEMORATION OF LITHUANIA'S INDEPENDENCE

KNIGHTS OF LITHUANIA

PRE-LENTEN DANCE AND PANCAKE BALL

February 8, 1948

At North Star Auditorium

1631 West Adams Boulevard

Los Angeles, California

Varied Programme of Songs, Folk Dances,
Humorous Skit, Refreshments,
Dancing, Drinks. . . .

Music by Stanley West Orchestra.

Come one, come all for a gala evening of
fun, laughter and polkas.

Admission: 75c

Time: 4:30

JONES & HAMROCK MORTUARY

731 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 15

PROSPECT 6091

Sec. 562.
Nanyoji Anura
10701 So. State Street
Chicago 28, Illinois